

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 31 СЕРПНЯ 1911. ЧИСЛО 35.

VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, August 31, 1911. No. 35.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Згідно зі статутом Р. Н. Союзу, § 36. завіdomляє ся всіх Гол. Урядників Р. Н. Союзу, як також Урядників „Свободи”, що

Річне засіданє Головного Уряду Р. Н. Союзу

відбуде ся в місті Jersey City, N. J., у власнім домі Р. Н. Союзу, 83 Grand St. на днях 5., 6. і 7. вересня с. р.

На се засіданє обов'язані сьуть явити ся: всі Гол. Урядники, означені §-ом 45 нового статута Р. Н. Союзу, як також Уряд „Свободи”.

ПОРЯДОК ЗАСІДАНА :

5-го вересня, точно о годині 10-й рано, Служба Божа і панахида за померших членів Р. Н. Союзу, відправлена Головним Духовним управителем Р. Н. Союзу, в гр. кат. церкви сьв. Ап. Петра і Павла в Jersey City, N. J.; по Службі Божій всі присутні Гол. Урядники і урядники „Свободи” удадуть ся до дому Р. Н. Союзу, де відбуде ся засіданє з слідуючим денним порядком:

Духовний Управитель промовить молитву; по молитві Гол. Предсідатель отворить засіданє.

Опісля наступить:

Справозданє Гол. Дух. Управителя;
 „ „ Предсідателя;
 „ „ Містопредсідательки;
 „ „ Містопредсідателя;
 „ „ Рекордового Секретаря;
 „ „ Фінансового Секретаря;
 „ „ Касієра;
 „ „ Організатора;
 „ „ Контрольної Комісії.

Дискусія над справозданнями Гол. Уряду Р. Н. Союзу.

Справозданє менаджера друкарні „Свободи”;
 „ Редакторів „Свободи”;
 „ Контрольної Комісії;

Дискусія над справозданнями заряду друкарні.

Всі Головні Урядники мають явити ся на висше означений час в Jersey City, N. J.

Дано в McAdoo, Pa. 3-го серпня 1911.

Д. Капітула, гол. предс. Р. Н. Союзу,
 Т. Лабовський, гол. рекорд. секр.

ДО ВІДОМА

ВП. СЕКРЕТАРІВ МІСЦЕВИХ ВІД-
 ДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА І ВСІХ ПЕРЕД-
 ПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ”.

Отсїм повідомляєть ся пп. Секретарів місцевих відділів Р. Н. С., як також поодинокі членів нашої організації і всіх передплатників „Свободи”, що при зміні адрес мусить бути подане число відділу Р. Н. Союзу, до котрого змінюючий адресу належить, а крім того стара і нова адреса дотичного члена чи передплатника. — Далше просить ся пп. Секретарів, не писати зміни адрес разом з новими членами, але подавати нові адреси членів на особній картці і сю особну картку висилати на адресу: „Svoboda”, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Хто не застосуєть ся до сього коначного правила, сей не може мати до експедиції „Свободи” ніяких претенсій. За точну висилку нашої часописи ми можемо відповідати лиш тоді, коли пп. Секретарі і поодинокі члени, чи передплатники будуть придержувати ся сти-
 сло отсего нашого розпорядження.
 Експедиція „Свободи”.

НОВИНКИ.

Ще про роботу в Юнгтаві, Огайо. Тому два тижні я помістив новинку в „Свободі” (ч. 32), що „хто шукає роботи, той найде її зараз в Юнгтаві, Огайо.”

На се отримав я велике число листів з ріжними запитами. Коли другі народности, користаючи з догідної хвилі, напливають тут великими масами, то наші люди марнують час на пустім, а опісля приходять за пізно, або на гіршу роботу. З особна я не маю часу кождому відповідати, бо єсьм занятий будовою нової церкви, але відповім загально. Майнів тут нема, хіба що копають камінь до „фаундри” (так звана „квора.”) Головно сьуть тут великі фабрики (ліярії) стали. Сьуть ще фабрики гуми, гарбарні і много инших. Богато людей працює при будові доріг і водопроводів для нового міста, та при будові нових домів, які тут тепер особні компанії з великим поспіхом ставлять. Так можна дістати роботу сталу і на обмежений час. Платня ріжна як ріжнородна єсть робота. На день 2.00 дол. і більше. Ковалі беруть подвійно.

Рент около 8 дол. Єсть і дорожний, але можна дістати і за 4 дол. Самотипий платити за мешканє і пранє 3 дол. місячно, а за вікт, кілька зість, або після умови. Много людей мають власні фарми або їх рентують.

Будучність сего міста єсть дуже красна. З кождим днем росте в гору. За послідних десять літ Юнгтаві в двое взріс, а за других десять — певно знов подвоїть ся. А як туди єще побудують водний канал, що має лучити Канаду з Америкою, то Юнгтаві стане колісь першорядним містом. От і все, решту можна довідатись на місци.

о. В. Зацерковний,
 526 W. Raven Ave.,
 Youngstown, Ohio.

Страшна желізнична катастрофа. Одна з найтяжчих желізничних катастроф, про які знає розказати історія нашого краю, опять мала місце в мінувшу п'ятницю. Поспішний поїзд желізничі Лігай Валей, означений числом 4 виїхав з Бофало о год. 1.25. Він складав ся з двох локомотивів та 15 возів, у яких находили ся переважно Ньюйорчане та Філадельфійці. Щоб надігнати 40 мінутове спізнєне, потяг гнав з шаленою шкоростю. Нараз, коло місцевости Canandaigua, N. Y., виїхав зі шини 200 стіп нижше того місця, де колеса потягу виїхали зі шин, находить ся пальовий, деревляний міст, довжини 60 стіп. Оби локомотиви, віз пакунковий, віз для курців та два вози особові перелетіли щасливо через небезпечне місце. Слідуючий віз перейшов рівнож через міст, однак сейчас за мостом відірвав ся і скотив ся з насипу. Другий по нїм віз упав з мосту на скали озера і тут розбив ся, наче лупина з яйця. Також і третій по нїм віз впав переднім кінцем у воду і задержав ся в прямовісній поставі. Решта возів правдоподібно завдяки притомности ума котрогось з подорожних, що ужив ратункового гамульця, станула перед самим мостом. Сцени страшного нещастя годі описати. Заки люди змогли збігти у долину з допомогою, вода доокрути возів, що поспадали, зачервоніла ся від крові. Сейчас прибула ратункова поміч з Манчестер і почала свою сумну працю. До понеділка добуто 37 трунів та 60 тяжко покалічених, з яких найменше ще яких 10 осіб зовсім впаде жертвою желізничного мольха. Причиною катастрофи правдоподібно була зла шина, яка під напором поїзду пукла. Почато в тій справі „строге” слідство, яке — як звичайно — викаже, що винних нема...

Холера в Італії. Після телеграфічних вістий, отриманих головним лікарем Вайманом, холера в Італії і Сицилії розширяєть ся; в остатних п'яток днях захорувало 150 людей; так само репортовано 2 випадки холери в Франції. Після акту з 15. січня 1893 року, ухваленого Конгресом, президент Сполучених Держав має право, коли факти викажуть панованє холери, або других заразливих недуг в заморських краях, і коли заходить небезпека, що хвороба може бути заволічена до Сп. Держав поміщо квантантани, заборонити в інтересі публичного здоров'я в цілости, або

в части перевіз осіб, або річей (власно-сти) з таких місць, які сам президент визначить, і то на такий час, який буде уважати за відповідний. Если президент зробить се, на що йому право позволяє, тогди п. Віліамс буде мати менше роботи в депортації — але тільки Італійців.

А. В.

Мексик пожирає гроші. Републіка Мексиканська затигнула 10 мільонову позичку у новоїорській фірмі Спеер. Асистент міністра фінансів, Хаїме Гарса, заявив, що се властиво не є позичка, але лишень короткий контракт на гроші, потрібні до підпертя золотих бондів Мексика за границею, позаяк їх продаж завдяки революції зменшила ся, а торгівля зістала цілковито спараліжована. Власті сподіють ся великого попертя від заграничних капіталістів, котрі ждуть лишень на вслід недалеких виборів в Мексикі.

А. В.

Сметрь від ос. Коло Берліна наїшли діти гніздо ос і знищили його. Подрознені сим осі кинули ся на дітей і пожалили їх так тяжко, що одна дитина померла на місци, а семеро в небезпечнім стані перенесено до шпитала.

Нове оружє австрійської кінноти. В найкоротшім часі одержить кіннота австрійської армії короткі багнети, котрі будуть стало уміщені на карабінах і будуть складати ся, подібно як звичайні ножки. Новість та буде введена на основі досвідів з останної російсько-япанської війни, що кіннота, коли зсідає з коний до стріляння, мусить бути рівнож приготована і уоружена на випадок бою на багнети, тим більше, що шаблі лишає ся тоді на сідлі.

БРАТСТВО СЬВ. ПРВМЧ. СТЕФАНА
 в Джерзи Сіті, Н. Дж.

устроює

в понеділок, дня 4. септембра 1911

(LABOR DAY)

ПЕРШУ ВЕЛИКУ ПРОГУЛЬКУ
 бовтом водою
 до LOCUST GROVE.

Рано о год. 8½ виступлять Товариства до маршу.

Бовт відіде в понеділок рано о 9-й годині з Grand Street доку в Jersey City.

На бовті підчас їзди буде пригравати музика до танців. Можна собі буде погуляти ліпше як на неоднім балю. — Забава в краснім парку в Locust Grove потреває 3 години.

На бовті буде уряджена власна бара, де дістанете всякого рода найліпші напитки, а і перекусон не бранне, так, що ніхто не буде голодний ані жаждучий.

Е155

Тікет для старших 50 ц., для дітей 25 ц.

Комітет :

Андрей Сандович, Іван Мінула,
 Преде. Секр.

Микита Кметин,
 Касієр.

ОБРУСИТЕЛІ.

Любові із суспільного життя польської країни,

Н. ЛАНСЬКОЇ.

З великоруського переклада ***

(Даліше).

Ротмістр супротивився таким зарозумілим поняттям і таким способом зайшли між ними напружені і ворожі відносини. Як люди образовані і обізнані з звичаями товаришів, вони ще кланялися один одному на улиці або при стрічі у знайомих, однак же то було їм обом ненаручно і відносини їх набрали грізного характеру; коли „пан маршалок“, відїжджаючи на якийсь морський беріг, передав своє гредісательство не ротмістрові, як належало, але справникові, котрий не то що не вмів провадити інтересів ніяких, але навіть, після слів ротмістра, і на кріслі не умів сидіти порядно — а тільки боком. Таким способом із сторони Лушинського, то було не лише образою, але умисним явним визовом. Отже коли Петро Іванович вернувся з свого морського берега, жвавий, веселий і вдоволений морем та губернаторським прийняттям, (бо переїздячи через Болотинськ, розуміє ся, чув ся обов'язаний зложити своє ушановане) ротмістр, не бувши ані на купелях ані не маючи спосібності числити на ласкаве прийняття у губернаторів, був в найгіршій настрою. Тож зіштовпів ся оба суперники в якомсь комітеті „загального поліпшення“, сперечали ся між собою такими грізними голосами, котрі як далекий лоскіт громів відчували не далеко бурю. Привязані інтересами до одної справи, очутили ся з своїми переконаннями на протилежних пунктах; кождий тягнув до себе, а тимчасом справа йшла своїм звичайним порядком на перекір їх системам, а то длятого, що з причини своїх незгодин випускали справу з рук, а пан Скорлупський, практичний домовий секретар „пана маршалка“ — підхоплював справу в свої руки, підсував якісь папери до підпису, стверджуючи свої доводи якимсь обійниками — і діло робило ся само собою.

На довершене таких відносин оба були самолюбні, оба дразливі і нервові, оба любили спорити і доводити на свій лад і хотів в світі було місця доволі, але в нашій повіті показало ся його за мало, т. е. простору на два перші місця не ставало: було перше і друге, але двох перших не було і не могло бути навіть для таких осіб як ротмістр Зиков і вилучений майор Лушинський. Нещасну палму першинства прийшло ся здобувати штурмом і битва розпочала ся, не така, розуміє ся, як під Седаном або Вертом, але для нашого міста не менше важна.

До таких неприязних відносин причинила ся ще одна неважна, мож навіть сказати, смішна обставина. Одної похмурної, осінньої днини по полудні сидів ротмістр при своїм бюрі з газетою в руках; упертий дрібний дощ сипав у вікна, а олов'яні хмари висіли над містом. В загальї вразливий на всякі метеорологічні зміни сидів Зиков дуже нудний і гнівний.

— Чорт знає, що за дурниці пишуть! — промовив він сам до себе і кинув газету і лише що хотів встати, коли в передпокою хтось задзвонив.

— Пан полковник в дому? — дав ся чути хриплий бас польською мовою. Зиков пізнав голос доктора Пшепрашинського.

— Так єсть дома! — відповів слуга Ігнатович голосом, властивим службі військовій, у котрої все виходить на спосіб: „мельдую покійно“!

— Приймає?

— З великою приємністю, — різьковно заставив Ігнатович і широко розтворив двері перед гостем.

— Якійже туман! — погадав собі ротмістр і хотів-не-хотів підійти ся на привітання доктора.

В комнату увійшов важко, передвигаючи своє ogromне туловище, повітряний ескулап Пшепрашинський. То був один з тих нещадних вихованців науки, що то загадочним способом цопають ся все назад, замість поступати наперед; навчивши ся де чого за-молоду, пізніше серед клопотів о хліб насущний, серед карт, вил і сілеться, забувають

швидко і то, що знали трохи, черствіючи, тупіючи і тратячи на дорожжя цілий запас свого людського достоїнства. Наука, хорі, світ — все було віддано в жертву засаді дорібки; практика давала мало — і Пшепрашинський перемінив практику на фінансові операції і з лікаря перекинувся на лихваря. Він не погорджував нічим, нічим не стіняв ся і хвалючись показував якусь історичну тростівку, котру заставив у него якийсь з'убожілий потомок якогось давнього знаменитого роду. У доктора була польська родословна, польські привички і та удавана, з дитинства усвоєна лагідність погляду, котра у Поляків звичайно переходить в пересадну ніжність в обходженню з жінками.

Зиков і його гість напили ся чаю, закурили, побесідували і замовкли. Але доктор був догадливий чоловік.

— А знаєте, пане полковнику (польська натягнена гречність вимагає конечно, щоб чоловіка величати неприналежним титулом: ротмістра — полковником, полковника — генералом, генерала — ще як небудь вище, судію — паном президентом і т. д.) — А знаєте, пане полковнику, пані маршалкова чогось на вас уражена...

— Лушинська? — здивував ся Зиков, не маючи найменшого поводу, навіть думкою образити „паню“ з тої простої причини, що вона йому ніколи і на гадку не приходила. — А що ж я їй такого зробив?

— Ви мали бути у них раз перед вечером в куртії і пані каже, що в такій куртії загорті лише верхом можна їздити...

— Ваша пані дурна, — сказав Зиков, — і ви також...

— Пане полковнику! — скрикнув доктор, зложивши руки, — то вже було давно... І що ж тут винен, коли „пані марш...“

— А вона то вам сама говорила? — перебив Зиков сердито.

— Брунь Боже! Я чув від Гусева. Гусев від Яроцького, Яроцький від Коршуна.

— Коршун від їх кухарки? — відки-ж би більше? — роздрознено спитав Зиков.

— Ні, Коршун від Скорлупського, Скорлупський від Веред...

Але далі Зиков розреготав ся. — Почекайте, бадю, почекайте, а знаєте, го виходить так само, як там на першій стороні: Ізаак роди Якова, Яков роди Юду, Юда роди Сару от Тамари і т. д. Бувайте здорові, пане доктор! Мені час до касарні, там бодай таких дурниць не учую!

І обернувши ся до гостя плечима, став натягати білі рукавички...

Доктор, ані трохи не змішавши ся, уклонив ся і вийшов.

І сам доктор і донесена сплетня були, розуміє ся, чистою брехнею, але чим тога брехня була пустійша, тим сильніше обурювала дворянське самолюбство ротмістра. Як то! він що іно з Петербурга, рукавички його біліші від снігу, він на пам'ять знає лібретто кождої опери, а тут якась там „пані Пшендовска“ говорить... Ротмістр убрав плащ і швидко пустив ся по болоті, гнівно відганяючи тростинкою упертих свиний, що пхали ся йому під ноги. Замість до касарні, пішов він до прокуратора Шольца.

Шольц сидів над купою паперів, коли з'явив ся ротмістр.

— Як вам отсе сподобає ся? — крикнув Зиков до прокуратора, коли той вийшов против него. — Як вам то сподобає ся? — повторив він ще раз і не витягнувшись, витріщав на Шольца великі очи...

— Та ви хоті привітайте ся наперед, — сказав Шольц, подаючи йому руку.

— Ні, лиш послухайте! — І ротмістр розповів свою сцену з доктором.

— Тільки всего? — здивував ся Шольц.

— Як тільки всего? — ще більшими очима випуdiv ся на него Зиков. — Се чорт знає що! Я того доктора мало за карк не витрутив за двері. Не знаю, яким способом я ще здержав ся.

— І добре, що ви здержали ся. Я переконаний, що він не хотів вас образити. Він собі так з глупоти і з любови до сплетень.

— Мене образити! — скрикнув ротмістр. — Чи ж може мене образити лі-

кар Пшенпрашинський або якась там „Пшендовска“? Що вона за одна? без роду, без племені, циганка, гувернантка, прибузда...

— У вас усе прибузда! Дайте спокій з вашою військовою аристократією, — сказав Шольц.

— Цілий свій вік в няньках теліпала ся, — не слухаючи, говорив далі Зиков, — а тут прийшла приписів товаришських навчати. Куца загортка! як вам то сподобає ся? от, вибачте! сьміте мерзенне... Скажіть самі: що моїй куртії хибує? — І обкрутившись на обцасах і сьміючись уже сам, показав свою куртку з усіх боків.

— Трохи за коротка, — сказав поважно Шольц — але на візиту до „пані маршалкової“ цілком годить ся...

Але Зиков забув же о куртії і ходячи по комнаті з кута в кут, говорив далі, зачинаючись на важніших словах:

— В молодих літах — бо мені, добродію, вже далі до сорока доходить! — я був гарно вихований і освічений чоловік, умів розібрати то відразу, але, вибачте за слово, спаскудив ся чоловік цілком в тій норі, хороше поведене утратив, бо деж, уважте самі, з отакими ідіотами жити!.. Возьмім наприклад, Плятона Антоновича, — перейшов він з властивою собі легкістю на другий предмет, — прецінь і газети читає і з політиці битий дипломат і много учинив ся, видко, що розумний чоловік! онодідемо ми попри замірені плантації огорода, а він як стій ото: novus rex, nova lex, себ то на справника, бачите, натякає і про всяку налогу у него чужоземне слівце готове, — а все-ж таки і він тільки по тутешньому думати може. „Пан маршалок“ у него перший чоловік і в канцелярії при нім він перший не сьміє слова промовити. На всякім иншій місці — тягнув далі Зиков, переводячи дух, — я би того Лушинського до себе за поріг не пустив, а тут його на почесне місце саджають...

Я чоловік чемний — тихіше вже до говорював Зиков, в задумі проходжуючись по хаті — я його остерігав і упереджував, я всім їм говорив: Деріть — кажу — панів і жидів, Боже вам помагай, а тільки салдата, сохрани Господи, не тикайте, не допущу. Салдата і мужика, де тільки зможу, обороняйму... Салдат! — скрикнув Зиков, — те сьвятий, він на своїх плечах цілу Росію двигнув, він ще себе покаже, а їм, тим грабителям, все ні за що... Не послухали мене, не покаляли ся, гепер най самі на себе нарікають! — значучо сказав Зиков і пішов ще видляти свою злість до Орлових.

Тетяна Николаївна розсьміяла ся, учувиши о куртії.

— Вам то сьмішно, — обізвав ся смутно ротмістр.

— А вже не сьмішно!..

— Але ви перенесіть ся в моє положення: з такими ідіотами сходити ся... Ви от все Лушинського боронили, що чесний, чесний, — а я вам доведу, що честь у него в мошонці і нігде більше. От Гвоздик бере — ну, то хотів всі знають, що бере, така вже його й слава; шампани у него пють, а кождий собі гадає: „дідлий ти, небоже, тай годі!“ Але отой!.. Але почекайте, покажу я вам того добродія, ви його на поріг до своєї хати не пустите! доводи вам покажу на долони! — говорив ротмістр зворушено і голосно.

— Покажіть, тогди увірю...

— Покажу, покажу, заждіть лише... Знаєте приповідку: „пила в мішку не сховаєш“ — його видко, не видко, а далі й само виїзе на верх.

Ротмістр взяв за шапку.

— Що ж там у вас чувати? — запитав його Орлов. — Все розглядаєтесь?

— Розглядаюсь...

— Ну і що ж?

— Одно важне писемце післав я, — відповів таємничо Зиков і похитавши ся, пішов сим разом, по правді, до касарні.

VI.

Зимовий сезон повітового міста відкривав ся звичайно парадним вечером у Лушинських: 5-го жовтня, в день предподобних московських святителів, Петра, Олексія і Іони, Петро Іванович обходив свої іменини. Іменини таких зна-

менитих осіб відбувають ся завжди дуже пишно, але урочистий день Петра Івановича набирав ще більшого значення через те, що на той день припадав в місті ярмарок. На два дні перед іменинами „пан маршалок“ сидів при столі і списував цифри розходів, а Міна Абрамівна примірювала якесь чудаське убрання на голову з множеством голубих кокард. В передпокою дали ся чути чийсь кроки, зробив ся го-мін як звичайно при появленню чужих осіб і Петро Іванович, виплянувши через двері, промовив поспішно:

— Душко! пан Гвоздик і пан Шнабс!

— До тебе на іменини! — усміхнулася ся „пані“ і зачала здоймати голубі кокарди, а Петро Іванович з найлюбезнішою міною, хоть в душі закляв гостий чортом, поспішив на їх привітання. До гокою увійшли два панове з такою свобідною певністю, як входив ся до дому, в котрім не треба стісняти ся. Гості увійшли, насамішлво тримаючись за руки, оба трохи під охотою і разом з сопухом горівки принесли і запах печені. Посередник Гвоздик, сильний, плечистий хлопець в стрілецьким убранню з зеленими вилогами і кутасами, подавав на годованого вола своїм тупим поглядом, величезним туловищем і ди-кою сплю своїх здоровенних п'ястків. Дивлячись на те валовисте туловище з величезною головою, тяжко було представити собі, щоб Гвоздик міг умерти на звичайну людську слабкість. Його міг звалити в лісі медвідь, могла роздавити локомотива, або могла забити якась случайна куля неосторожного стрільця, але звичайна людська слабкість не могла побороти того силача.

Сли Гвоздик був коли в добрім душі, то розкидав грішми щедро і спосібний був навіть прощати урази, але то бувало дуже рідко; в звичайнім своїм стані виглядав він на усмиреніля звірив, лютого і змного, а в хвилях скажених, що бувало в стані напильм, спосібний був на найдикий поступки. Сли йому хто спротивляв ся, то йому мимовільно складали ся руки в кулаки і тоді здоровенні кулаки наводили страх не лише на підвладних його мужиків, але страхали й мирових судіїв, котрі бояли ся і не хотіли приймати скарг на него. Гвоздика називали „широкою русскою натурою“, доки не здогадали ся назвати його просто вікчемником. Всі знали то добре, однак всім хотіло ся уважати його за порядного чоловіка: порядним чоловіком був він уже з тої одної причини, що не живив у нікого грошей, радо програвав в карти, а шампанами поїв всіх без розбору: против того не мож було ніяк устояти ся. Але порядним чоловіком був він найбільше для того, що носив шапку з рожею і міцно держав ся на своїм становищі. Як всі обрусители, як сам Петро Іванович Лушинський, так і він прийхав до західного краю без копейки, з порожнім куферком, але за то з рекомендацією міністеряльного покровителя і з твердим заміром збогатити ся. До того взяв ся він сейчас, рішучо, сьміло і з вірою в свої сили. Був то грабитель упертий, сьмілий і явний.

Посередник Шнабс, іменований на місце Грохотова, був живим контрастом Гвоздика. Він покійно і облесно позирав кождому в очі і дивлячись на тоту скулену маленьку постать в окулярах, з рудою обскубаного борідкою, нікому і в голову не приходило, що то зухвалець, без чести і віри. Він з пересадною гречністю поклонив ся перед Петром Івановичем, з великою поче-стю приступив до ручки „пані маршалкової“, коли тота, обійшовши Гвоздика, пересунула ся поміж тісно заложеними меблями і сіла на канапу. Посередник Шнабс, здавав ся волюченою покорю, але заглянувши в його прижмурені, підсліповаті очі, в котрих миготли якісь таємні іскорки, кождий уважавий чоловік догадавсь би, що вся тота покора, той невинний голос, несьмілі рухи, були лише зухвалою комедією, і що по правді він висьміявав поза очі і Петра Івановича з його поведінкою і „паню маршалкову“ з її претенсіями на великосвітську салюновість, на освіту і на французьку мову.

(Даліше буде)

Всенародне віче в Карнегі, Па.

Дня 13. серпня с. р. відбуло ся в Карнегі, Па. всенародне віче в справі фонду імени бл. п. о. Н. Стефановича. Віче відбуло ся в парохіальній галі. На віче прибули з McKees Rocks, Pa., о. Данилович з Лейтроб, Па. і п. Якубовський з Пітсбурга. Віче отворив відповідною промовою місцевий парох о. Ротко, а вказавши на ціль віча, покликав на председателя о. Кульчицького з McKees Rocks, Pa. О. Кульчицький з причини своєї недуги відмовив ся від цієї почеси і на його місце вибрано о. Даниловича. На містопредседателя покликано парохіянину п. А. Астриба, а на секретарів пп. Симеона Пелеха і Василя Мізіка з Карнегі, Па. що зібрані одностайно одобрив. Председатель о. Данилович, подякувавши коротко за вибір, уділив голосу о. Роткови, котрий в своїй бесіді розповів зібраним історію Русинів від часів Хмельницького аж по теперішні часи за пановання Потоцьких і Бобжинських. Довгу і ядерну промову о. Ротка наділили вічевики гримкими оплесками. Честь Вам, о. Ротко!

Другий бесідник п. Якубовський з Пітсбурга, Па. характеризував жите бл. п. о. Стефановича і порівняв його з президентом Лінкольном, котрий зніс неволю в Америці. Так само бл. п. о. Стефанович старав ся всіма силами допомогти руському народові до знесення неволі під ярмом ляхів через просвіту і освіджене мас. Згадка про пок. нашого труженника дуже зворушила присутних, бо всі ми відчули пекучий біль в серці, що бл. п. о. Н. Стефановича нема вже між нами.

Опісля промовляв о. Данилович, обговорюючи вельми поучаючо часи Маркіана Шашкевича, коли то руська мова була в пониженню, аж перший Шашкевич відважив ся заговорити руською мовою проповідь, а за його прикладом і наукою пішли інші. Бл. п. о. Стефановича зачислив бесідник до таких патріотів, яким був М. Шашкевич, позаяк бл. п. о. Николай все накликав, щоби не встигати ся своєї мови, котрої научила нас наша рідна мати. Дальше своїми веселими і дотепними жартами заохочував бесідник вічевиків до складання жертв на фонд імени бл. п. о. Стефановича.

Щоби постарати ся о як найбільші жертви, поставив о. Данилович слідуєче внесене: Кожний свідомий Русин є обов'язаний і конечно повинен зложити до нового року найменше одного долара, бо если би не зложив, то буде звати ся хрунем. Хто утік би з віча і не жертвував нічого, то дістане імя хруніка. Здає ся мені, що на Карнегійським вічу не було ані одного хруніка, бо помімо того, що оголошене не прийшло на час, через що плейзові люди про віче не знали зовсім нічого, то зійшло ся около 200 людей і жаден не утікав перед лектою. Честь їм за се!

На вічу зібрано 50 дол. і 30 цнт. З того видно, що люди відчули і зрозуміли бесіду о. Даниловича, коли зложили таку гарну суму. Честь Карнегійським Русинам і Русинкам, бо мало було таких вічевиків, які не далиб лепти на руські школи, а о. Ротко дав аж 10 доларів. О. Данилович звернув увагу присутних, що ті люди, котрі на вічу не мають грошей, можуть свої жертви зложити на руки комітету, до котрого належить також і о. Ротко. Бесідник подав присутним до відома, що небагом прийдуть просьби до всіх братств,

аби кождий відділ жертвував на фонд ім. о. Стефановича відповідну квоту. Просив вічевиків, щоби сеї просьби не відкидали, бо то була би велика ганьба для того братства, яке не схотілоб дати нічого на руські школи.

На час збирання жертв у салі уділив о. председатель голосу п. Симеону Пелехови, котрий почав свою бесіду як слідує:

Поважаний Зборе! Зійшли ся ми тут, зібрались, а по що? — питаю. Чи з радости? Чи по то, щоби від нас нашу нудьгу відогнати? Ой, ні! еще раз ні! Нас всіх згромадило тут наше давнє горе і крайна нужда. Ми хочемо почути тут слова правди та заохоти від наших провідників, як ми маємо жити, як маємо поступати в теперішніх тяжких часах, як маємо тут самі собі помагати і нашим братьям з рідного нашого краю. Світлі Збори! Ми добре знаємо про нашого Мирослава Січинського, котрий пімстив ся за наші кривди, бо той людоїд в особі намісника Потоцького, то була наша кривда, бо з його powodu перетерпів наш нарід много мук і ран, а деякі і смерть понесли за його управління. Отож той молодий наш герой днесь загинув в Станіславських мурах! Та молода дитина, на котру мати тільки надії покладала, той, що убив нашого лютого ворога, він днесь не бачить сонічка ясного, ані навіть денного світла. З любови для нас він посвятив ся, аби нам полекшало; він не міг довше дивити ся на наші кривди, він хотів лихови кінець положити, а все з безграничної любови до нас. Помімо своїх теперішніх мук, він не забуває за нас, і хотів його тіло в тісних мурах мучить ся, але дух його все між нами. Він устами моїми до Вас аж за море кличе: „Чи живеш Ти, мій любий Народе? Чи відчуваєш враз зі мною нашу спільну долю? Чи поборимо ми вже коли лютих ворогів нашої країни?“ Так кличе до нас наш любий герой, наш мученик. І його товариші, його почитателі, підняли величезний труд, аби визволити свого молоденького героя з кайданів неволі. А хто ж найбільше трудив ся по вічах в справі фонду Мирослава Січинського, як не бл. п. о. Стефанович? Тож пам'ять про Него остане між нами з рода в рід. Честь тим одиницям, котрі ідуть слідами бл. п. о. Стефановича, як приміром о. Данилович і о. Ротко, і не жалують своїх трудів і грошей, аби возвеличити славу руського народа і його славних героїв, якими є М. Січинський в Галичині, а тут, на вільній землі Вашингтона, бл. п. о. Стефанович, котрий вбивав темноту межі нашим руським народом, а освідомлював нас, що ми не московський, але руський народ! Ставши нашим американським Шашкевичом, він заєдно боров ся за нас і для нас. Коли народ наш ще не зовсім просвічений і не знає боронити своїх прав, то не дивниця, що кождий наш крок мусимо значити своїми трупами і кровю. Що найліпші сини нашого народу падуть в нерівній борбі і починають рідну землю своїми трупами. Що мислите: чи ті могили без значіння? Чи кров мучеників даром поплила? Чи змарнувала ся? А який хосен принесла вона для народу? Чи нарід невдячний? Ні! Нарід руський є вдячний, дбає про своїх мучеників-героїв. Ану! беріть собі приклад з наших провідників і жертуйте на рідну справу як не по 10 дол., то хотів половину з того, а що найменше по доларови, а тоді на правду покажемо любов до наших героїв, котрі не то гроша, але і життя не щадять для нас поневоленних. Ми добре знаємо з теперішніх часів число наших героїв-мучеників. Ану! зга-

даймо хочайби Каранця, Сидоряка, Недільського, Скочиліса, Стасюка, Шумегу, Коханчика, Коцка... А теперішні вибори до австрійського парламенту як випали? Чи справедливо? Де там! Знов з причини шляхти поплала руська кров! Ану, приведім собі на память часи польського пановання; чи мислите, що тоді Русини мід лизали?... Наведу Вам період польського пановання в стихах. Послухайте:

І минулись, прошуміли часи давньої слави.
А на нашій руській скибі помарніли трави.
І заснула руська слава і настали муки,
Коли наша Україна впала в чужі руки.
Тоді Польща ненаситна скарги нам забрала.
Народ русько-український в неволю загнала.
І тяжені окови на Русь наложила.
„Projekt na zniszczenie Rusi“ сейчас зготувала.
І дух, тіло, життя і волю закула в кайдани,
Бо думала що вже Руси на світлі не стане.
І так люто ся пімстила, і так понад мру.
Що зважилась обсягати навіть нашу віру:
Святі церкви, наші храми Зельманам віддала,
Найдорожші сокровища наші подоптала.
Незважаючи на то Польща, що ми християни,
Оскверняла нашу святість гірше як погани.
Божницями наші церкви вона називала,
Ключі, шнури забиравала, жидам віддавала.
Шизматиком, недовірком, гіршим поганина, —
Так руського прозивали тоді християнина.
Тоді хлопа катували, як самі хотіли.
Скотиною уважали і ніч не жаліли.
Так мучили, на грань клеїли, у кітлах варили.
Члени тіла відсікали, по селах возили.
А Єрмії Вишневецький, польський воевода,
На паль-саджав синів Руси хотів сам тогож рода,
Четвергував, видмував майже адські муки.
Лютов смертю той загинув, хто впав з його руки.
У Варшаві, на риночку, в лиці всего міста,
Там рубав він голсеонки козацькі до чиста,
Там гетьману попід ноги поклали рогами.
Там із него мясо рвали, живцем дерли кожу.
От така тоді була наша руська доля.
П'ятьсот літ у нас тревала та страшна неволя.
П'ятьсот років ту неволю наша Русь терпіла,
Хоронила свою святість як лише уміла.
Святу віру, святу церкву, що сил боронила,
Від закона Христового ніч не відступила.
Хоть вязили, катували слуг Божих, Христових,
Як виразно про се пише священик Бодрович.
Він то видів, як невинним голови рубали.
Від престолів забиравали в тюрми замикали.
Він був свідком тих мук страшних, тих лютих [гоненій].

Ридав гірко, молив Бога, як пророк Єрмії.
„Усмири свій гнів могутий, милостивий Боже!
Увільни Русь з руки врагів, бо чинять негоже!“
Так молив ся к Отцу світов за свій нарід руський Теодозій, муж-канонік капітули Луцької.

По сій деклямації о. председатель уділив голосу п. Йосифови Корбі, котрий віддеклямував поучаючу деклямацію „Наука то грін!“

Належить ся пп. Пелехови і Корбі признане за їх удачні деклямації, котрі слухачів дуже заняли. О. Данилович подякував їм обом за се прилюдно.

Бесідував і п. А. Астриб про бл. п. о. Стефановича, а посім о. председатель замкнув збори, подякувавши вічевику за їх жертви в сумі \$50.00 і 30 цнт. Спис жертводавців оголосить в своїм часі Комітет.

С. Пелех.

Допись.

3 Philadelphia, Pa.

Дня 25-го червня с. р. ходив я по домах наших емігрантів з петицією за визволене нашого народного героя М. Січинського з тюрми. Куди я зайшов поміж наших людей, всеюди просив Русинів покласти свій підпис під тою петицією. Між иншими зайшов я до одного дому, в котрім мешкає більше число наших родимців. З великою бідою удало ся мені наклонити мешканців цього дому до під-

писання петиції, а з тим я розпрощав ся і вийшов з хати. Мене випровадив на улицу молодий, може 19-літній парубок. Я став його розпитувати, чи належить хто з тих Русинів, що живуть разом з ним в тім домі, до якої організації.

— А до якої організації мали би вони належати? — поспитав мене сей парубок.

— Якто до якої? — дивую ся. — До якоїнебудь: от хочби до Руського Народного Союзу.

На се він заявив мені зарозуміло і гордо: „Я не приїхав до Америки, аби гроші давати якомусь-там Союзови! Я приїхав тут на те, щоби гроші заробити для себе і з тими грішми вернути до старого краю!“

Що я мав відповісти йому на таку „мудру“ бесіду?... Я почав толкувати сьому глупо зарозумілому парубкові, що обов'язком кожного розумного чоловіка є забезпечити себе на случай якогось нещастя. Крім того — говорив я йому дальше — ми Русини, живучі на чужині, повинні тішити ся своєю рідною організацією і з усіх сил її підпирати. Житє робітника в Америці дуже непевне: днесь жиєш, завтра гинеш... Чи ж в виду того не треба нам належати до якоїсь запомогової організації і заасекурувати себе на лиху годину?!

Парубок засміяв ся мені в очі і відійшов.

Дня 3-го липня с. р. розійшла ся по Філадельфії чутка, що той самий парубок, про котрого я тут оповідаю, десь пропав. На другий день найшли його трупа на березі ріки у Менакунгу. Якимсь способом сердега втопив ся і вода викинула його тіло на берег. Відвезли його зараз до Філадельфії, до того дому, де мешкав. Прийшло ся справити небіжикови похорон, — але за що?... До організації належати не хотів (був на се „за мудрий“), а своїх грошей не мав. Що ж було робити? Крайни небіжика вібрали поміж собою кількадесять доларів і віддали грішне тіло матері-землиці...

От такий сумний кінець спіткав того „мудрагеля“, що прибув до Америки заробляти гроші для себе самого, а не для якогось-там Союзу...

Масте, Братя і Сестри, наглядний доказ тої знаної правди, що хто високо літає, той низько сідає; а хто ся свого цурає, того Бог карає.

Шануймо, дорогі Родимці, свій Руський Народний Союз і горнім ся до него цілими громадами, щоб в разі якогось нещастя не помітувались чужинці нашими руськими кістками.

І. Г.
Член Р. Н. Союзу.

Надіслане.

Хвальна Редакції!

Просимо помістити слідуєчу допись в найближшій числі „Свободи“.

В неділю, дня 20-го серпня с. р. відбув ся у нас парохіальний мітинг, на котрім між иншим порушено справу дописи, поміщеної в „Народній Волі“ ч. 8., котра несправедливо накинута ся на нашого попереднього пароха о. Еміліяна Бартіша. Отсим подаємо до загальної відомости, що ми, парохіяни з Edwardsville, Pa. жадної дописи до „Народної Волі“ не посилали, ані о ній не знали, а притім застерігаємо ся і протестуємо, щоби хтось на будуче важив ся під подібними дописами класти наше імя.

ПАРОХІЯНИ
з Edwardsville, Pa.

ПЕЧАТЬ:
Руська гр. кат. Церков сьв. Володимир в Edwardsville, Pa.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor

83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**„С В О Б О Д А“**

часопис для руського народу в Америці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00
до старого краю на 12 місяців ... \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованим листі, або через експресовий або поштовий моні ордер. Моні ордер, то є грошовий переказ, котрий дістанете від почтара або агента на експресовім офісі, пішлить на нашу адресу, бо без того ми не годні грошей дістати.

Адреса:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

Число телефону 498.

Дописи просять ся писати лише на одній стороні картки. Дописи, непригодні до друку, нищать ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Олександра Кулішева

(ГАННА БАРВІНОК).

Сумна вістка наспіла до нас з України!

Олександра Кулішева приятелька Шевченка й дружина Пантелеймона Куліша — померла 5 го с. м. в 83 році життя, померла в рік після свого ювілею 50-літньої літературної діяльності.

Олександра Кулішева, родила ся 23 го грудня 1828 року в хуторі Мотронівці під Борзною, Чернігівської губернії, в сім'ї Білозерських. Батьком її був Михайло Білозерський а матірню Мотрона з Риб, в якій честь чоловік і назвав хутір, заснований на предківщині жіяки, Мотронівкою. Початків грамоти вчила ся Олександра в слуги-кріпака, вихованка старої дяківської школи. В домі Білозерських, хоч се був один із найбільших панських домів у Борзенщині, не далеко ще були відійшли від народу мовою й звичаями. І батько й мати Олександри любили українське, тоді ще вбоге письменство й старосвітські пісні та народні перекази з тими звичаями, що лучили давних українських панів із селянами.

Батько відумер її семилітною дитиною. Маючи багато клопоту, мати мусіла віддати її з сироткою сестрою до своєї приятельки, полковниці Ольги Івановни Козикової, в її сільський пансіон. Була се людина високо образована, сама вчила своїх дітей і щоб діти не росли без ровесниць, принімала їм товаришок до науки й дитячої забави. Про неї згадувала Ку-

лішева все як про другу матір. В 13 році життя, коли Козикова померла, Олександра вернула домів і помагала матері в господарстві. І тепер ще близьше запізнала ся з народним життям і звичаями.

22-го січня 1847 р. в церкві села Оленівки, борзенського повіту, відбуло ся її вінчанє з Пантелеймоном Кулішем. Боярином на весілю був Тарас Шевченко. Коли гості підійшли прощати ся до матері й молоді, то найперше підійшов Шевченко, а прочі гості стояли за ним. Шевченко так привітав маму молоді: Кажі до мене: „Чи се царівна, чи королівна? Се не царівна, не королівна, се Мотрони Василівни дочка Олександра“. На се Куліш відповів: „На чужий коровай очей не поривай, а собі дбай!“ Молода знала тоді з голови цвітку й віддала своїм старшому бояринові. Як Шевченка арештували на Дніпрі, то в куфрі була й ся цвітка.

Писати почала Кулішева під впливом народних оповідань Марка Вовчка. Оповідання Ол. Кулішевої, се вірні образки зі щоденного життя. Покійниця знала й цікавила ся життям народа, тому й уміла по мистецьки про нього писати.

Пера не кидала покійна письменниця, можна сказати, до останньої хвилини свого життя. В останніх роках помістила вона кілька своїх оповідань в „Українській Хаті“, де містила також свої спомини.

З Олександрю Кулішевою зійшла в могилу одна з красивих наших письменниць, якої пам'ять вже хоч би з огляду на се, що вона була приятелькою Шевченка й дружиною Пантелеймона Куліша — ніколи не згине в пам'яті свідомого нашого громадянства. Вічна їй пам'ять!

Запросини.

Товариство „Сокол-Батько“ в Галичині з своїми 660 філіями „Соколами“ і „Січами“ улажує у Львові сего року 1911. в 50 літні роковини смерті Тараса Шевченка перший краєвий зблиз.

Порядок:

Дня 9. вересня с. р. в суботу о 7-ій годині вечером в салі Фільгармонії: привітний вечір з музикальними точками і промовами славянських відпоручників.

Дня 10. вересня с. р. в неділю перед полуднем о год. 10. на площі „Сокола-Батька“ коло Стрийського парку: полева Служба Бога, посвяченє прапора, збиранє цвяток, промови, торжественний похід із салі Товариства при ул. Руській ч. 20. — Того самого дня по полудни на площі „Сокола-Батька“ о годині 3:45:

1. Вправи вільноруч сільських руховиків. 2. Рухові гри і забави сільських руховиків. 3. Вправи хоругвцями сільських руховиків. 4. Вправи палицями мійських руховиків. 5. Вправи ручниками мійських руховиків. 6. Біг сільських руховиків. 7. Вправи народні і вправи на приладах всіх відділів. 8. Вправи пожарні.

Маємо честь запросити Хвальну Редакцію і Високоповажаних Читачів „Свободи“ на сей перший краєвий зблиз українських руховиків. Товариство „Сокол-Батько“ з своїми філіями „Соколами“ і „Січами“ стремить до ціли, щоби руханкою, руховими грами, спортом і впорядком розбудити енергію в молодім поколінні, вщепити рухливість і відвагу, виховати витривалість і підприємчивість, викресати народну свідомість, народну честь і певність себе. Енергія здобуває незалежність і свободу одиницям і наро-

дам. Злука і карність дає силу найслабшим.

Просимо сердечно прибути на зблиз!

Гаразд!

За старшину „Сокола-Батька“:

Іван Воберський, голова,
Др. Л. Цегельський, І. містоголова,
Др. М. Волошин, ІІ містоголова,
О. Гузар, справник.**Поясненє одной справи.**

Лучаєть ся иноді, що якийсь член Р. Н. Союзу, або якийсь самостійний передплатник „Свободи“, не дістає правильно нашої часописи. Розумієть ся, що той член, чи той передплатник, має повне право упінути ся о правильну висилку „Свободи“, бож він за се платить чи то дорогою розмету, чи дорогою осібною передплати. І поодинокі читачі нашої часописи, які не дістають „Свободи“ на час, або дістають її на невластиву адресу, користають вповні з сього прислужуючого їм права, але — зі своїми претенсіями звертають ся вони дуже часто на невідповідну адресу... Замість звернути ся зі своїми жалаями до експедиції „Свободи“, вони звертають ся прямо до редакції і лають нераз редактора послідними словами. „Видармоїде! — пише не один сваток — за що ми вам платимо такі грубі гроші, коли ви не вишлюєте своєї роботи!“ Густо-часто дістає редактор „Свободи“ від провінціоньких читачів нашої часописи такі „сердечні“ і такі „культурні привіти“, що просто гідь бере читати усі ті глупі лайки, а вже ніяк не можна би подати сих писем до прилюдної відомості. Така го, бацте, культура у деяких читачів „Свободи“... Сором і ганьба!

І чому ті „культурні“ люди не можуть зрозуміти, що редактор „Свободи“ не має ніякого діла з адресарем тої часописи. Чому ті люди не знають, що редактори „Свободи“ навіть не вільно мішати ся в діловодство експедитора. Чому ті люди не знають, що експедитор залежить тільки від менеджера, а редактор не має до негò ніякого права?!

Здаєть ся деяким нетямучим людям, що експедитор „Свободи“ бере гроші за дурно. Ті люди не знають, що експедитор працює тяжко від ранка до вечера, та ще нераз мусить мати до помочи другу людину, бо сам один не в силі дати собі раду. Коби такий „мудрагель“, що то лає останніми словами всіх „панів“ від „Свободи“ і випомінає їм їх платню, зайшов коли до нас і приглянув ся нашій роботі! Можеб тоді не мав відваги зневажати і плюгавити тих людей, що чесно і совісно та в поті чола працюють на кусник хліба. „Пани!... пани за наші гроші!“ — горлають нерозумні одиниці. Ну, люди добрі, як Вам непотрібно „панів“, то дайте ту роботу „хлопам“. Може до „хлопів“ будете мати більше довіри і може ті „хлопи“ зроблять Вам усьо за дармо!...

Що деякі читачі „Свободи“ не дістають часописи на час, нераз і по кілька тижнів, — се правда, але ся аномальність не є виною експедиції „Свободи“. Тут винуваті пп. Секретарі місцевих відділів Р. Н. Союзу, або поодинокі члени, чи передплатники. Чому ті люди, що змінюють свої адреси, не придержують ся точно тих правил, які від часу до часу оголошує експедиція „Свободи“ публично? Буває нераз і таке, що в сій справі завинить почта, або головний рекордовий секретар, або й сама експедиція (звичайно через недогляд), так чомуж тоді невдоволені читачі

„Свободи“ не старають ся випукати причину недоручування часописи властивою дорогою і по властивій адресі, а ганьблять і зневажають особу невинного редактора? Чи редактор відповідає за висилку часописи? — дозвольте таке на світі буває?...

Отсих кілька стрічок написали ми не на те, щоби когось-там вилаяти, або заводити з кимсь-там якусь полеміку, чи борбу. Ми тільки хотіли вяснити деяким людям справу, якої вони доси не розуміли, а через те блудили і самим собі свідомство морального убожества писали. Культурний чоловік не доходить свого права лайкою, зневагою і проклинами, але просьбою або таки жаданєм у відповідній формі. Ніхто не каже, що Ви не маєте права жадати того, що Вам правно належить ся, але доходячи своїх прав, не зневажайте поганою лайкою людей, а особливо тих, котрі зовсім нічого не винні і з даною справою не мають ніякого діла.

Не забувайте, шан. Читачі „Свободи“, що навіть за Вами власні гроші Ви не маєте права відбирати нікому чести ординарною і некультурною лайкою! Як ті робітники, котрих Ви оплачуєте, не хотять чи не уміють служити Вам після Вашої волі, то Ви їх відправте, а на їх місце пошукайте собі інших, відповідніших. А плюгавити тих людей, котрі стоять на чолі цивілізації і працюють над освідомленєм своєї суспільности, — ніяк не годить ся! Се прямо диковина, негідна здоровомислячої людини!

Запрошенена Св'ято 20-літнього Ювілея
Церкви в McAdoo, Pa.Руська гр. кат. церков Покрови
Пр. Б. в McAdoo, Pa. буде обходити
дня 4-го Септембра, 1911 р.
на Лейбор Дей (Labor Day)

20-літній Ювілей заложення Храму.

Порядок є слідуєчий. Запрошені братства звольте зійти ся в сей день о 9-ій год. рано до Columbia Hall. Опісля всі в порядку удадуть ся до церкви на Сл. Божу, котра розпочне ся о 10 год. По Сл. Божій і по посвяченю креста перед церквою підуть маршом улицями міста навад до Columbia Hall, де буде привітанє братств, а потім бал.

Від 2 до 6 год. попол. відбуде ся в другій гали, на Blaine, театральне представленє „Наталка Полтавка“ — полученє з рухомими образами (moving pictures).

На то св'ято запрашаємо всіх доокресних Русинів.

КОМІТЕТ.

Посвяченє цминтаря.В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 4-го ВЕРЕСНЯ
С. Р. (LABOR DAY)

— відбуде ся —

Торжеств. посвяченє цминтаря
в PERTH AMBOY, N. J.

Посвяченє сего довершить з припорушення їх Преосвященства Владика Сотера Впреп. о. Декан Підгорецький в сослуженю Всч. сусіднього священьства.

На се торжество запрашає дуже сердечно наша парохія Всч. Отців духовних, Братства та Товариства і всіх Русинів з доокресних місцевостей.

Рано, точно о год. 10-тій зачне ся соборна Служба Бога, а по Службі Божій відбуде ся похід на цминтар.

Комітет парохіальний.

Криваві весілля.

(Допись з Auburn, N. Y.)

Вже що як що, але наші руські весілля придбали собі в Америці широку славу. Бо як лиш почує ся, що там а там відбувало ся руське весілля, то з гори уже можна бути певним, що на ній була поліція з візком, пару амбулянтів, кілька розбитих годів, носів, та кільканадцять фунтів виманого волосся. Де корінь сего лиха, в чім грядіти причини зла, не мені се розбирати; ся справа вимагає ширшого обговорення і гадаю, що до нїєї забере ся хтось инший, компетентніший. Я днес лише хочу показати на примірі усю гидь і мерзоту такого поступованя наших деяких людей, а вони самі нехай крихітку застановлять ся і розміркують над сим своїм поступованем, яке наносить нечесть усею нашою народом.

І так в Оборн, Н. Й. недавно відбувало ся руське весілля, як каже тутешний наш звичай, „на гали“. Молоді, недавно з Галичини, запросили на забаву лиш своїх знайомих. День був робучий, тому і гості почали сходити ся доперва по роботі. Але крім запрошених, появили ся на гали і непрошені, вихованки деяких „Правд“ та „Поступів“. Бо у наших яничарів вже така звичка, що де закупають, що можна наїсти ся і напийти ся даром, там вони пруть цілою лавою. Молоді, побачивши, що в гали є більше непрошених як прошених гостей, сказали поліціантові (який являє ся невідкично на всяке руське весілля), щоб непокинутих випровив. Сі, хоч не дуже радо, на приказ поліціанта вийшли з галі, однак порішили пімстити ся. Напили ся порядно в салюні, понабирали в кишені каміня та позасідали здоровезні коли і позасідали на дорожі, кудю мали вертати весільні гості.

І дійсно, коли гості гуртками стали розходити ся, і всякий пішов у свою вулицю, нараз посипало ся на них камінь. Молоді стрічено рівнож градом каміня і коли вони стали втікати, ціла банда кинула ся за ними, так, що ті спасли ся перед каліцтвом лиш завдяки тому, що один дїм, в яким мешкають Англичани, на щастє не був зачинений. Інші з гостей втікли до салюну, у яким се свїтило ся і відси завізвано поліційної помочи. Нїм однак прибула поліція, розбишаки поутїкали, повибивавши камінем усі шиби в сусідних домах.

За пару днів, опять на весілля, явили ся поновно сі самі люди, і то знова не прошені. Тут поступлено з ними в подібний спосіб, як першого разу і вони порішили ще гірше пімстити ся на усіх запрошених. Знова позасідали по корчах з палюгами та з камінем. Але сим разом не вдала ся їм штука, бо гості вертали уже всі разом, гуртом, а по заду за ними, так, що й ніхто не запримітив, йшла поліція. Банда збентежена сим, не мала уже охоти нікого чіпати, лиш з під лоба позираючи, мовчки зникала по закамарках.

Така то культура у наших вихованків кацапських яничарів. Лиш щоб за дармо впити ся, а потім розбити голови, а по сім і самому почути на своїй спині поліцейську палку. Сумно лишень, що Американці нічо не знають про наших кацапів, та їх вчинки приписують руському народови...

Приглядаючий ся з боку.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

в місяцю липню 1911 р.

Братство сьв. Петра і Павла в Крік-сайт, Па.

В. 158. Василюк Юрій, Семенчук Василь, Батіг Михайло, Сисак Федор, Батіг Василь, Пастернак Сем., Калининчук Гриць, Пастернак Мих., Шак Юрій, Пастернак Василь, Кузь Яков, Василюк Константин, Голутак Дмитро, Стефурак Іван, Батіг Стефан, Калининчук Гаврило, Настюк Семен, Книгичицький Ігнат.

Братство сьв. Петра і Павла в Чикаго, Іл.

В. 220. Мияк Андрій, Вавро Іван, Ковалик Василь, Кшесак Френк, Лацик Володимир, Дмитраш Даниїл, Томашевський Іван, Дмитрів Володимир, Томашевський Дмитро, Шурко Антін, Кубрак Йосиф, Жеруха Олекса, Гавриленко Петро, Саввич Василь, Савчук Мартин, Сахно Іван, Лацик Данько, Гаврилюк Григ., Савка Павло, Андрусак Ів., Сніданко Іван, Станько Іван, Демцьо Ілько, Марціхів Антін.

В. 5. Бенетин Павло.
В. 9. Фичко Василь, Худинця Алек., Худинця Лука.

В. 16. Паславський Ленко, Гавай Михайло.

В. 19. Калининчук Іван, Заячик Николай, Буртик Прокий.

В. 23. Червения Іван, Тарашевич Йосиф.

В. 28. Камак Максим, Хомчик Іван, Пашишин Олекса, Цибуляк Петро, Стапай Іван, Юрковський Григ., Кроляк Даниїл, Робак Стефан, Чирський Федор, Котун Юрко, Гевко Іван.

В. 29. Галайда Стеф., Безушко Василь, Михайлишин Павло.

В. 31. Ревляк Юрій.

В. 32. Янес Стефан.

В. 33. Спдор Петро, Сарабун Іван, Тимош Григ.

В. 36. Коваль Василь.

В. 39. Бутницький Михайло.

В. 40. Чихрак Михайло, Лисак Павло, Марак Матій, Газда Михайло, Вербяний Михайло.

В. 42. Шептак Гриць, Саміло Михайло, Мотовиляк Теодор, Довжинський Василь.

В. 46. Ондовчак Іван, Чулак Николай, Манадак Стефан.

В. 47. Косць Максим.

В. 51. Турк Михайло.

В. 53. Дичко Теодор, Гонос Василь.

В. 58. Біндас Мих., Біндас Іван, Олійник Юрій, Кая Йосиф.

В. 59. Фурта Петро.

В. 61. Молчан Іван, Кентеш Павло, Піда Михайло.

В. 65. Тарбай Марек.

В. 70. Свердан Семко, Савула Петро, Хоминський Петро, Підгорецький Іван, Марушак Гриць.

В. 71. Чабадай Павло.

В. 73. Лучка Гаврило, Романюк Максим.

В. 78. Шарнаський Юрій, Чалеський Йос., Вайда Френк, Бончак Андрій, Дерин Мих., Притискач Митро, Машин Антін.

В. 81. Пашкевич Блажей, Куречка Петро.

В. 85. Сторожка Дмитро, Кукризкий Григ., Полівка Тома.

В. 92. Гринюк Федор.

В. 95. Баран Іван, Хома Іван.

В. 98. Онисик Іван.

В. 99. Погарський Андрій, Федоришин Матій.

В. 102. Стребіцький Антін.

В. 103. Гіліяш Юрій, Памаранський Демян, Дмитришин Филип.

В. 104. Семанчик Олекса, Петях Вас.

В. 107. Гиряк Тифун, Малиц Вас.

В. 108. Турчин Стефан, Лялька Стефан, Самборський Михайл.

В. 109. Бумаш Стефан.

В. 110. Матяш Йосиф.

В. 112. Ласковська Розалія, Кримінська Анна.

В. 114. Бобеля Василь, Дуркот Ол.

В. 115. Гребик Іван, Матлак Семан.

В. 116. Павчак Григорій.

В. 117. Ризник Евстахій.

В. 120. Велшко Вас., Куцик Лука.

В. 123. Маяк Василь, Скубуляк Тео.

В. 126. Гудак Стефан.

В. 127. Володка Павло.

В. 129. Мороз Василь, Роман Мих.

В. 130. Шелестович Ілько.

В. 140. Хумник Іван, Чирвак Стефан, Федорчак Стефан, Фордичка Николай, Брлнч Семко.

В. 141. Смеречинський Йосиф.

В. 143. Репецкий Іван.

В. 150. Спасик Юрко.

В. 154. Гудак Йосиф.

В. 155. Білінський Кость, Нагребний Григорій.

В. 156. Валюн Петро.

В. 160. Кривків Михайло.

В. 167. Заяць Яков, Грабаш Томаш, Козпра Марек.

В. 168. Ковсацкий Макарий, Байда Василь.

В. 169. Гоцко Стеф., Майкович Вас.

В. 175. Когут Семен.

В. 179. Слаута Дмитро, Кушляк Тимко, Федчак Григорій, Дяк Іван, Лукасевич Іван.

В. 181. Сулима Петро.

В. 188. Васильків Гриць, Бунга Дмитро, Паславський Юрко.

В. 191. Роман Йосиф.

В. 192. Благий Іван.

В. 196. Шапко Мих., Кубінець Іван.

В. 197. Гостинський Стеф., Бідник Йосиф, Гніздур Іван, Заблотник Іван, Лучин Федько, Полюга Лесько, Дорош Гриць, Досяк Николай, Яциник Стеф.

В. 198. Гін Іван.

В. 203. Рудий Іван.

В. 204. Жовнір Іван, Сахман Катерина, Сахман Анна.

В. 207. Драбик Федор, Сковронський Петро, Сухий Мих., Савка Мих.

В. 212. Данчик А., Секерак М.

В. 213. Бачинський Лев.

В. 219. Ференц Федор, Сивулич Ів., Шутій Юрій, Марич Василь.

В. 221. Яворський Михайл.

В. 222. Муха Гарасим, Хлипала Іван, Побігун Кирило.

В. 223. Сенич Стефан.

В. 229. Смазь Лука, Туз Микола.

В. 234. Іванчишин Іван, Лига Вас.

В. 235. Семенчук Олекса, Вайнар Михайл, Танук Іван, Орялський Михайло, Борецько Михайло.

В. 241. Мікляевич Антонія.

В. 242. Зинич Петро, Федик Лесь, Хмляр Стефан.

В. 243. Яворівський Григ., Гавришків Олекса.

В. 245. Клим Йосиф, Луців Йосиф.

В. 246. Тимошник Филимон, Мускалюк Семко, Лех Стефан, Гевко Микола, Цимбалістий Дмитро.

В. 247. Дич Ілько, Марцинишин Васко, Косовський Дмитро, Мельник Семко.

В. 249. Целень Теодор.

В. 250. Дячшин Гнат.

В. 254. Карбовник Іван.

В. 260. Космита Юрко, Адамович Григорій.

В. 261. Петровська Анна.

В. 265. Шобак Василь.

В. 266. Мончак Наталя.

В. 268. Ктпйдивак Юрій.

В. 275. Берений Елисавета.

В. 278. Возняк Ілько, Орішак Дм.

В. 279. Качур Андрій, Януш Павло, Солян Дмитро, Мушинський Василь.

В. 283. Ворожбит Стефан.

В. 288. Яків Онуфрій, Гелдон Фр., Паздзюра Френк, Головка Петро, Сагайдак Матвій.

В. 292. Яхвак Яцко, Михайлюк Ів., Струбічка Катерина, Олійник Анна, Папаш Анна, Собашко Анастасія, Гой Анна, Квасньовська Анна, Павливець Танька, Филип Йосафат, Романів Филип.

В. 294. Оленовський Лука, Круль Юрій.

В. 300. Костик Іван.

В. 301. Ковалишин Василь, Риза Лука, Мадзик Дмитро, Вашеляк Василь.

Теод. Лабовський,
Гол. рекорд. секретар.

Заходом Українськ. Товариства „Січ“, в Сиракуз, Н. Й.

відбуде ся

Великий Баль

з ТЕАТРАЛЬНИМ ПРЕДСТАВЛЕНЕМ „СЕМЕ НЕ КРАДИ“

в ПОНЕДІЛОК, 4 го ВЕРЕСНЯ С. Р.

в галі п. Гливи, 927 W. Fayette St., SYRACUSE, N. Y.

По представленю відсвпває хор читальні „Просвіта“ „Вязанку народних пісень“.

Баль зачне ся о 3-ій годині пополудни, а початок представлення о годині 8-ій вечер. По представленю Баль потягне ся дальше.

ВСТУП 25 ЦЕНТІВ.

В представленю беруть участь слїдуючі особи: М. Попик, І. Шеремета, О. Шеремета, В. Гарматюк, М. Дідуняк, Гр. Бедзіш, Т. Андрусиня, Т. Ячник і В. Тиктор. — Дірігент: В. Шанайда. — Режисер: І. Шеремета.

Всіх Родимців, так місцевих як і з околиць сердечно запрошуємо.

За Комітет Тов. „Січ“:

Позір братям Р. Н. Союза відділу ч. 300 в Джанстаун, Па. Подас ся до відома, що кожний член, котрий через 2 місяці не уплатив свого місячного і не подав на письмі причини, длячого се стало ся, до секретаря відділу, буде за-супендований, а котрий член через 3 місяці не заплатив свого місячного і не подав причини письменно на руки секретаря відділу, буде вимазаний з брацтва і Союза. Також дає ся до відомости, що в місяцю септебрі відбуде ся піврічний мітинг сего брацтва. Кожний не-явивший ся член заплатити кару 25 ц., а урядник 50 цт. На тім мітингу буде вибирати ся нових урядників і приймати до брацтва і Союза нових членів. Мітинги сего брацтва відбувають ся в третю неділю в місяці. — о. Василь С. Гривнак преде., Андрій Годчак, секр. — Його адреса: 189 Sheridan St., Johnstown, Pa.

ПОШУКУВАНЄ.

Де є Гнат Грицків, 17-літний хлопець, через пів року знаний був під адресою: Box 247, Elmsford, N. Y., тепер вже рік нема про нього вісти. Хто би о нїм знав, що ся з ним приключило, або він сам, сли жє, най подасть вість до батька: ФЕДОР ГРИЦКІВ, 608 Frontenac Str., Montreal, Que., Canada.

КОНКУРС.

Гр. кат. парохія пошукує дякоу-чителя. Вимагає ся від нього, щоб: 1) знав вести хоральний сьвів; 2) улаштувати аматорські представлення; 3) вести школу. Місячна платня 40 доларів і доходи. Не маючі відповідних кваліфікацій, най не зголошуют ся даром. — Dmytro Porada, 316 Liwick Str., McKees Rocks, Pa.

Великий Баль

устроже

Братство сьв. О. Николая, від. Р. Н. Союза 53, в Пітсбург, Па.

дня 4-го вересня с. р. (Labor Day)

в салі „Просвіти“ при 7-ій улиці, South Side, Pittsburg, Pa.

ПОЧАТОК О ГОД. 4.30 ПОПОЛУДНИ,

На сей баль запрошає ся всіх чесних Родимців місцевих і околичних. За добру гостину і гарну обслугу ручить

Балевий Комітет.

Заразом повідомляє ся всіх членів згаданого Братства, що того самого дня, т. є. 4-го вересня с. р., о годині 9.30 зрана відбуде ся в місцевій гр. кат. церкві Служба Божа і парастас за упокій душі бл. п. о. Николая Стефановича. Ціле наше Братство має явити ся в церкві на означений час з відзнаками. На се сумне торжество запрошаємо всіх прихильників і почитателів нашого колишнього Пароха і незабутого Добродія. Помолім ся, Родимці, за спокій душі сього примірного слуги Божого і великого патріота. — Николай Войтович, председатель.

Похибна.

Коли жадаєте „Гіркого Вина“, то не робіть похибок і не приймайте якої небудь препарати, сфабрикованої самим купцем. То, чого Ви бажаєте, називає ся Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина і Ви знаєте, що сей лік є найвідповідніший на жолудок і на ціле тіло. З хвилию коли недостає Вам апетиту і коли сила Вашого тіла заникає, уживайте Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина. Воно дасть силу усім органам тіла і допоможе їм сповняти без труду їх відповідні функції. Воно упорядкує внутренности та забезпечить від затвердження і всяких получених з тим недомогань. Воно не дозволить взирати ся непотрібним газам в жолудку і внутренностях та перешкодить розкладови тих частин поживи, що містять ся в жолудку і кишках. Будьте обережні і купуйте оригінальний Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина. В аптеках.

JOS. TRINER

1333-1339 S. Ashland Ave. Chicago Ill.

Тимко Перейма.

Культурна місія.

(Присвячую Лемнам-жертводавцям).

I.

Вже з ранку, а властиво таки з ночі не гаразд було нині з нашим Броніславом Сяковським. Чи лівою ногою став з ліжка, чи сурдуг без камізелки вдів, чи може мав нечистий сон, — не знати; досить що на його лиці видно було якийсь неспокій, якусь зміну, можна сказати, якесь невдоволене. В кожний кут він заглянув, та все було не так, як йому бажалося, а навіть і школа, в якій від трох літ учителював як правдивий польський педагог, видалася йому чужою, а діти якісь горді, упрямі, ніби байдухні на його науку. Він на все і на всіх лихий і насуплений. І хоча о. Валента якраз нині потішав його і загіривав до праці, хоча цвітисто виказував користі своїй місії, яку Сяковський сповняв на „кресах“, хоча вкінці і приманювала його будуча Польща, то таки в душі його було порожно. Він рад був скрити ся під землю, або плюнути на тую місію, бо видів, що з його праці було дуже мало хісна для будучої вітчизни.

— Ет! чорта варта тота наша культурна місія на Руси! — так говорив польський носитель культури до своєї жінки Марії. — Кажуть мільон Поляків ратувати: тай ратуй їх, як хочеш. Товчи, товчи і лопатую по головах, то таки нічо не вибеш. Піп в дзвін, а чорт в калатало. Ти йому говори „жиби“ а він тобі „жаби“; ти його зови гарно, по панськи, Біджей, а він тобі прямо до очей стає, що він ніякий „енчий“, а таки той самий Андрій. От маєш віз і перевіз. Вже починає і хлопство бунтувати ся. — „Не треба нам — кажуть — тут на Руси польських краковяків, бо маємо досить своїх гарних пісень; не треба нам і польської мови, бо нам наша достоту вистарчає“. — І кажу тобі, Маню, що то все піде на вітер: тая наша тяжка праця і гроші, які видають ніби на будову великої вітчизни, і то чи скорше чи пізніше — воно все поєви на буду здасть ся. А ми, здає ся, вже і тепер тут не потрібні. Хлопи відгрозують ся, що виженуть нас з села, тай мені засьдно якийсь голос шепче до уха, що не задовго вилетимо звідси. Ти не видиш, як вони нас обминають, які міни в них грізні? Я таки пошу дальше свої „перстені“ в кишені, бо кожної хвили надію ся якогось гайдамацького нападу.

Пан Сяковський перевів дух і торочив свою річ дальше якимсь плаксиво-розжалобленим голосом:

— За пізно взяли ся наші ратувати той мільон Поляків на Руси. Се було робити тоді, коли хлоп був темний, коли не мав вчених філософів, коли він справді уважав нашу мову за панську. А нині, куди?! Він вже свідомий, має між собою багато мудрагелів, що його бунтують і вказують дорогу всюди. Нині і хлоп голосно каже, що він не бидло, а пан; він уважає свою мову за панську, а нашої прямо брідить ся і слухати її не хоче, коли хто до него заговорить. Гей! гей! пощо то було туманити себе і нас обманювати на шкільній лавці, що нібито ми, народні учителі, маємо збудити на Руси того Ягайлового духа і воскресити Польщу від моря до моря, коли то не в наших силах! Пощо не дають нам спокійно працювати після бажання того народа, серед якого живемо; пощо ломати може не один свідлий характер? Направду! — мені вже і остогидла тая ідея, яку нам наказують ширити.

Та ніби для кого? на що? Чи не досить нам тої Польщі, яка є дійсно Польщею? — а яка вона?... Чи не досить нам для неї працювати?... та чи ми навіть в силі тоє гайдамацтво перетворити на щирх Поляків? — Але щож! кажуть нам під гріхом народної зради робити культурне діло і то систематично та консеквентно... Виходить — треба тягнути дальше. Не мож словом, погрозами, прізвизами і проклинами втолювати нашої культури в гайдамацькі голови, то треба її насаджувати костуром, ломакою... Бодай той не дїждав оглядати Бога, хто видумав Польщу на Руси! Мені вже і жити не хочеть ся! Я рад би між моїм рідним народом жити і працювати; там і лекше було би мені і праця на щось придала би ся. А тут ось що! — До чого воно дійде, то я навіть не можу собі уявити. Відай то по доброму не скінчить ся!...

Такі тиради виводив підчас обіду польський учитель в руській школі. А його жінка Марія задумалась. Бо вона ще недавно була дитиною того народа, якого все лиш зневажають на кожнім кроці. І живо приганула собі дїточі хвилі, як то круглою сиротою оставшись, бігала в подертій спідничці за юрбою інших дїтей, і як ті діти подавали нераз зголоднілій сирітці кусень хліба; як то відтак, пізніше, брат Михайло, листonos, більше з любови до бідної сирітки чим з милосердія, забрав її до міста, тай тут припомочи руських студентів, особливо припомочи молодого семинариста Юрія, що цілими днями і ночами працював над образованем бідної сироти, — стала народною учителькою. Та однак не застановлялась вона глибоко над тим, як се могло все стати ся, як виходила замуж за Броніслава, як змінювала свою віру і народність, лише в тій хвили думала на тим, чому то все так сприяло ся на той нещасний руський нарід і за що хотять його, таки на його власній землі, знищити до краю. Знає вона той нарід добре, знає його нужду і його нещасне положення, тай гаразд і зрозуміла тепер, що судьба непотрібно злучила її з Броніславом, як і непотрібно прякувала її братів до гордої Польщі. Її мучило се, що вона покинула свій нарід і вона жалувала того, але щож? пропало, не вернеть ся!... Вже мусить летіти в пропасть, як летить нічна неглі до горючої лампи, її вже все одно, бо вона ренегат!

— Брончику! Брончику! Який бо ти боягуз, бабій! — промовила Марія до свого зажуреного мужа. — Та ти не потребуєш боятися хлопів. Чи ж вони в силі тобі що зробити? Таж тебе всі возмуть в оборону. За нами прецінь всі влади, бо се наші, польські. Чи можна і подумати, щоби вони чоловікови, сповнюючому місію після їх сердечної волі, заподїляли бодай тїнь зла?... Таж се неімовірне. Глянь но, кілька ти мав вже скарг, кілько на тебе виходило депутацій з села, — та чи спав тобі з голови хоч волосок? А колиб оборони було тобі треба, то не журись, — будеш її мати. Затвою працю для Польщі, тобі не лише признане, але й оборона належить ся. От лучше їдз, бо росіє цілком студений. Їдз! їдз, Брончику, бо пора їти до кляси, — година вже давно минула.

— Коли мені таки чогось тяжко, — жалувал ся пан Сяковський, — а часами то аж розпука чоловіка чіпає ся. — Мені все здає ся, що хоча ти змінила свою віру і народність, то все таки в душі не перестала бути Русинкою. Ти ніколи не перестанеш любити тої руської пісні, тої молитви, яку тобі вперше твоя мати проводила, ти і тепер молиш ся по руськи. Ти ніколи не будеш моїм приятелем, бо я тебе скрав-

див, я тебе присилував покинути твій народ.

Марія встала мовчки від стола, вийшла до кухні і залила ся гіркими сльезами.

— От видиш! — крикнув поіритований плачем жінки Сяковський — руське гадюче кодро! По що я тебе брав, по що я увів тебе до свого серця, ти гайдамацьке насінє! Тобі все ще смердить хлопський кожух. Марш, кобуху руський!

І не докінчивши обіду, схопив ся і побіг прямо до кляси.

II.

Школярі звичайно перед наукою сиділи тихо, бо знали свого учителя, що був лютий і катував їх немилосердно, особливо тоді, коли їх перероблював на Поляків. Коли Сяковський ввійшов до кляси, діти встали і словами „Слава Ісусу Христу“ привитали його. — „Бенькарти! — гримнув учитель — а то по якому мене витаєте, по хінськи?... псякрен, ви не знаєте, що мені належить ся інакше?... Чекай, я вам дам, ви бидло руське! Як я вас учив? Ви собачі сини, вам зараз відхоче ся бунтації. Ге-ге... я знаю, — се наука старих гайдамаків. Але чекай, я їх бавчу розуму аж посивіють. Їм відхоче ся гайдамацької політики. Ти думаєш, що мені твій тато щось зробить? А во: — дулю!... я так його бою ся, як от тебе один з другим. Їм забагло ся будувати Україну. — Там до Росії, гайдамаки, а не тут, бо тут Польща, польська земля, розумієш?! Коби мені прийшов тут до школи котрий гайдамака, то я би йому показав, де раки зимують. Ви всі Поляки. На свєті Русинів нема, — суть лише Поляки і Москалі. То тільки бунтівники вговорили в голови ваших старих дурнів, що вони якісь Русини-Українці, але я їм всім виблю з голов то дурне і підле хамство. — В Польщі не сьміє бути нікого крім Поляків! чи ви розумієте тоє?

Підчас сеї тиради Сяковський лупив з усеї сили костуром по столі і кидав ся моз божевільний.

Діти нічо не розуміли з тої бесіди польського учителя; їм лише одно в голові: що вони Русини, а до школи приходять учити ся читати і писати.

— Читайно, Михайло Коробчик! — крикнув пан „професор“. — Хлопчик, читає: ев, ревка, мевка... — Яяк?! Ти псякрен, хамське сьміє! Як ти читаєш? Чорти би тебе пірвали, гадіно дідьча! То ти так знаєш свій язик? Я вам казав, щоби ви дома говорили лише по польськи і учили ся читати добре з польського букваря. Таж я отсе вже пятий день товчу тую букву, а то хлопське дранте засьдно товче: ревка, мевка... Та не мевка, чортове насінє — лише: мека! — розумієш?! Чекайте, ви руські свині, ви байстрюки прокляті, я вам дам!...

— Так, так, пане, ми Русини, а не жадні такі, як ви нас називаєте. Ми не є ніякі байстрюки! — відозвав ся один відважніший хлопчина.

— Мовчи, гайдамако! Котрий то такий зухвалий? Ага, то ти Микита? Ходи-но сюди, ти руський медведю.

І в найбільшій злості пірвав хлопчика за горло та витягнув на середину. Хлопчик захарчав, а відтак видав з грудий якийсь глухий зойк. Польський педагог в божевільній люти зірвав з него ремінець, яким був підперезаний і повісив за шию бідного сьмільчака на таблиці. Хлопці заметушили ся і пустили ся з плачем до дверей, але Сяковський одним скоком кинув ся перед них і замкнув двері. Бючи дітий по головах і копаючи їх, куди попало, загнав перелякану дїтвору до лавок, а відтак відвязав ледви теплу бідну жертву з таб-

лиці і трунув ногою до лавки. По тій педагогічній операції Сяковського в класі настала така тишина, що лише мушку було чути, як брєніла сполонена, колуючи понад головами школярів.

— Ге! я знаю, чому ваші батьки, ті прокляті бунтівники, такі на мене люті. Ва, бенькарти лайдацькі, певно все виносите зі школи і розповідаєте дома, що ся тут діє. А чи ти знаєш один з другим, зьвірюко, що зі школи не вільно нич виносити? О, чекай! Ти видів, що я робив Микиті? — Я вас всіх повбиваю і повішаю, коли мені від нині будете зі школи виносити що до дому! Вам нич не говорити?... Таж ви дич! З ваших батьків і материй поробили ся вироди, худоба. Вони відцурали ся свого народа. Знаєте ви хотя молити ся?... По якому ви молитесь дома? Чи може Бог прийняти від вас хамську молитву?... Коробчик, таж ти Поляк, — ану но, моли ся! Ну, скоро! скоро!

Переляканий хлопчина починає: „Во імєн отца і сина...“

Тааак?! От банте! се такий Поляк... Моли ся по польськи!

Я не знаю інакше... Мене так мама навчила і казали, що я Русин і щоби все молив ся по руськи.

Хлопчина розплакав ся. В класі тихо-тихенько...

— Твоя мама мудь, смерда! Я тобі буду за маму! Я тебе навчу молити ся, як тобі належить ся. Ну, клади руку на чоло!... В імєн ойца...

— Я так не буду — борючись хлопце — бо мені мама не казали.

— Стули морду, ти раку печений, та!...

Тепер вже опустила польського місіонера свідомість; йому липіє майнуло в голові, що та сьвята місія, яку на него вложили завойовники нашої землі, таки цілком розпинає ся на твердих головах маленьких козаків. Він хвилину бавив ся в кишені своїм боксером, який носив ніби то на оборону перед здичілими гайдамаками. Відтак махнув рукою... а хлопчик, не видавши найменшого стону, повалив ся на землю.

В тій хвилі підняв ся в класі такий могучий крик, що саме пекло порушило би ся. Сяковський стояв хвилину мов скаменїлий, опісля геї божевільний пігнав ся до другої кляси, де учила його жена. — „Іди, іди, ратуй! се твої прокляті брати“.

Налюкана жінка вибігла до сінни і очам її представив ся вид страшний: діти без книжок, простоволосі, в найбільшій переполосі утікали з кляси, а під лавкою малий Михась в останніх судорогах кінчив своє мучениче життя.

— Сьвіте мій гірєнький! — почала голосити Марія — що я тепер пічну? хіба під землю скрию ся! Ох, нещасна я, як нещасний і народ той, що я його покинула. Тепер уже розумію... се кара за моє відступництво.

III.

А на селі чути дзвін: бам... бам... — якоесь так страшно гуде... Цо се! Мабуть горить десь. — Та огню нігде не видно. Люди повискакували з хат та розпитують одні других. Ось біжить мати Михася Коробчика; може вона що скаже... А стара Олена то йде то біжить. Порозпинана, з розвіяним волосом, вітер має її одєжю і розпущеним волосом, а вона засьдно голосить: „Діти мої, діти! То на те я вас годувала та доглядала, щоби вас мордували польські кати? — Діти мої нещасні! Нема кому заступитись за нами бідними“.

— Цо таке, Олено, що стало ся?

— кликали за нею люди. — Та бо че-
кайте, Олено, Бог з вами.
Олена спам'ятала ся... Там... там...
в школі... моя дитина лежить... за-
бив... замордував...
— Що? хто? де?... Ага, він...
Беріть ціпи та вили... вбити лотра,
як пса! Досить наруги, досить зне-
ваги. Не допомогли зажалення, не по-
могли протести, бо се нароком його
тут держали, щоби такий драб ополя-
чував руський народ і мордував наші
діти. Убити збуя, або вигнати як
бішеного пса з нашої школи, бо в
вишній спосіб ми його не позбуди-
мо ся!

Громада людей чимраз то збіль-
шася. Гамір, крики, а всі біжать
скоро до школи.
Двері в школі поотвірані. Люди
вбігають до класу. Тут під лавою
лежить малий Михась... Гейби спля-
чий, мов ангел зі зложеними руками
і з молитвою на устах. Він таки мо-
лить ся. За кого? — За ворогів. Він
неначе вимовляє: „Боже, прости йо-
му, та і всім тим, що мов круки об-
сіли нашу землю. Вони засліплені,
не знають що творять“.

Людей тимчасом чим раз більше
сходить ся.
— Де він?... Досить нас напони-
жав ся, досить назуцував ся над на-
шими дітьми. Не йому з наших дітей
поробити Поляків. Ми хіба не в
Польщі. Коли не було кому зробити
ладу, то ми собі самі його зробимо!
— Дайте спокій, дайте спокій! —
кричав до розячених людей Федір
Наконечний, голова місцевої читальні.
— З ним вже тепер напевно зроблять
лад. Що стало ся нині, то вже не
вернеть ся, а ми покажیم ся вищими
від польської культури. І знайте о
тім всі, що чим більше жертв у нас,
тим ближше наше визволенє, тим
скорше Русь-Україна воскресне!

А нещасна Марія — збожеволіла.
Рве на собі волосє і одіж і таким
страшним вибухає плачем, що всьо
довкола себе заглушує. Заєдно бє о
двері помешканя окровавленими ру-
ками і кричить: „Пустіть, пустіть!...
він там!... він неживий!...
— Виважити двері! — крикнув
голова читальні. — Двері виважали і
очам народа представив ся страшний
вид. Жертва польської культурної
місії лежить в калюжі крови і тихим
голосом благає пощади, милосердя...
— Просіть, братя, я не винен... винна
захланність моїх родимців... Вони ви-
брали мене на жертву...
На другий день в Жилинцях був
уже спокій, — маєстатичний спокій.
Лише дзвони дзвонять, не устають.
А в хатах ні живої душі. — Де то
вони?... Вони молять ся, щоби Бог
вразумив сусідів. Вони похорони спра-
вляють малому козаченькови. Бо і
варта він сего: погиб, як правдивий
козак — за рідне слово, за рідну мо-
литву.

В Ропиці руській,
в листопаді 1910.

До Сестер і Братів Лемків в Америці.

Дорогі Братя і Сестри!

Тимимо ся дуже, що зрозумілись
наші щирі заміри і не пожалувались
обильних жертв зі своєї гіркої і крі-
вавої праці на так високе і благород-
не діло, як українсько-руська бурса
на Лемківщині.

В Горлицях вона конче потрібна,
тим більше, що се вже окраїна нашої
дорогої Руси, а на добій тому ще за-
гніздилося тут, (як Ви, дорогі Братя
Лемки, пишете до нас) царо-право-
славне ренеґатство і московська зрада,
яку розширюють між неосвіченим
народом московські агенти. А ми на

прю хочемо стати і відвернути від
народу се велике нещастє, справити
його на дорогу істини, та повести на
стрічу золотому сонцю. Хочемо вихо-
вати йому синів, які служилиб колись
свому народови вірно „з лицем чист-
тим, не змученим“, не дурались його
рідної бесіди і пісні, його звичаїв, та
не вбиралась відтак в „костромські
рубашки“. Ми за народ, з народом і
для народу. Тай Ви се, Братя і Сест-
ри, гаразд зрозуміли, а доказ зрозумі-
ня сего, то Ваші жертви, яких не по-
жалувались на добре діло. — „Боже
Вам заплаті!“ кличемо щиро від на-
шого Товариства і від бурасків. Пе-
редовсім дякуємо щиро Впр. о. Тео-
дозію Цареві, що зволили від себе
і з акафісту жертвувати таку поваж-
ну суму, і Впр. о. Іванови Велигор-
ському. Дальше щиро дякуємо Впов.
Стефанови Горошаків з Пантною,
Дмитрови Тиханчови, Петрови Ро-
пицькому з Ропиці руської, Йосифо-
ви Дзямбі з Гладішова і Петрови
Шевчику з Чорного, що були ласка-
ві на наш поклик відізнатись щирим
словом і зайнялись збиранєм жертв.
— Жертви Ваші будуть проголошені
в особному виказі.

Заохочені Вашою щирістю для
молодших братів, ми ступаємо в сім
році значний крок на перед. Однак
не вириваємо ся самі о власних си-
лах і о власнім розумі, але кличемо
і Вас з далекої країни, з за моря, з
вільної землі Вашингтона, до себе на
пораду. Просимо ближше, до купки,
ось тут під „хижою“ посідаймо ряд-
ком до сонечка. Ми найперше віддя-
куєм ся Вам за поміч і за щирі сло-
ва заохоти до праці, а відтак пора-
димо ся всі разом, що дальше робити.

Наше діло розпочате не сьміє роз-
віятись, але мусить стати на твер-
дих підвалинах. Ми до тепер мусіли
містити ся в домі винаймленім, що
коштувало дорого, а в сім році задумали
ми купити в Горлицях дім влас-
ний, і як раз підпав нам під руки
тикий дім з горішком на бурсу. Лише
біда, що треба заплатити за него 16
тисяч корон, а з направою винесе до
20 тисяч. Фондів на се не маємо жад-
них, бо в сім році дуже маленько
остало з жертв, що вплинули від Вас
і від наших Родимців з краю. Ми му-
сїли справити цілий інвентар до бур-
си і до кухні і доплатити багато на
виживленє дітей.

Сподіємо ся однак, що гроший на
се діло позичуть добрі люди, але їх
треба сплатити. І ми той великий тя-
гар затиґаємо на себе. Нехай же, до-
рогі Братя, сей тягар на нас вложе-
ний (бо майже без нічого йдемо впе-
ред) буде сильною для Вас заохотою
до збираня і складання жертв на жи-
вий пам'ятник.

Ми знаємо добре, що тяжко жиєть
ся Вам тепер в Америці, бо і зарібки
зменшають ся, а видатків Ваших не
списав би і на воловій шкірі. Але Ви,
дорогі Братя Лемки, пам'ятайте, що
се для Вас, для Ваших братів і для
Ваших дітей, — тут на Лемківщині.
І Ви сей податок поставте на першій
місці. Скажіть собі, що „покиль ми
в Америці, то мусимо створити па-
м'ятник, що вічно служити-ме для на-
шого добра“. Чим скорше сплатимо
сей довг, тим красше буде для Вас
і для нас. Ми не можемо багато чис-
лити на наших Родимців тут в краю,
бо й вони обтяжені, що Ви зрештою
знаєте. І єслиби між Вами найшов ся
такий добрий син Матері Руси, що
міг би жертвувати на купно сего до-
му півтора тисяча доларів, то бурса
тут на Лемківщині назветь ся Його
іменем, а імя його на сій бурсі зо-
лотими буквами виписане по вік видні-
ти буде і вказувати-ме як то він, як
добрий і вірний син послужив своему
народови. — Колиб знов не найшов

ся такий Добродій, то може би хто
з Родимців купив дім сей і записав
на себе, та відступив на бурсу, а ми
би сплачували гроші для него до ка-
си.

Сим і кінчимо тих кілька слів і за-
силаємо Вам всім, Дорогі Братя і Сес-
три, сердечний привіт і поздоровленє.
Дай Боже як найскорше докінчити
щасливо наше спільне діло. Славні
батьки наші боролись за волю шаблю-
ками і самопалами, а в нас збура —
се служба народови і просвіта.

До сего бою кличемо і Вас,
Та не на самопали, мечі і шаблюки,
Бо в нас збура Братя,
В силі просвіти і злуки.

Жертви на купно дому просимо
ласкаво прислати на руки о. Еміліяна
Менціньського, пароха в Маластові,
поч. Ропиця руська, біля Горлиць.

Всі часописи американські, при-
хильні нашій справі, просимо о лас-
каве перепечатанє сеї нашої відозви.

Від Відділу Руського Тов. Педагогічного
і Бурси в Горлицях д. 4. серпня 1911.
о. Ем. Менціньський, Тимко Перейма,
голова, секретар.

Печать:
Філія Руського
ТОВАРИСТВА ПЕДАГОГІЧНОГО
в ГОРЛИЦЯХ.

ЖЕРТВИ НА РУСЬКО-УКРАЇНСЬКУ БУРСУ В ГОРЛИЦЯХ.

(Виказ надісланий зі старого краю).

На русько-укр. бурсу в Горлицях
зложили: Впр. о. Теодозій Цар від се-
бе \$3, а з акафісту \$11.80 цт.; Стефан
Кашак \$3.00; Стефан Горошак, Дмитро
Тиханч, Стефан Мельник, Іван Намі-
сник, Петро Шевчик, Никола Синко і
Захарій Куречка — по 1 дол.; Іван Пе-
рун 60 цент.; по 50 ц.: Іван Халєвич,
Лука Тиханч, Петро Шевчик (молод-
ший), Павло Перун, Іван Павлик, Се-
ман Дудич, Василь Глива, Андрей Дич-
ко, Марина Мовчан, Михайло Яцишин,
Войцех Кульб, Стефан Мовчан, Юрко
Балаш, Дмитро Рушак, Петро Русин-
ко, Михайло Русинко, Гринько Тесля,
Василь Гебокіц, Василь Войтович, Ма-
рина Мигалик, Текля Нишот, Іван Ба-
зарник, Василь Базарник, Стефан Шев-
чик, Юрко Галат, Іван Тиханч, Михай-
ло Шаляк і Осиф Цімкевич; Володимир
Танч 30 ц.; по 25 центів: Афтан Баюс,
Реміаш Кулик, Василь Біло, Анна Ко-
валь, Андрей Хованець, Тимко Хова-
нець, Бартко Періг, Андрей Цабай, Ва-
силь Тарбай, Ілько Дорожницький, Ми-
хайло Дорожницький, Трофій Гонца,
Андрій Ціпін, Тофій Лепак, Василь
Нусь, Іван Зановяк, Крестина Тарбай,
Тимко Полянчик, Никола Глива, Петро
Лепак, Тофій Мигалик, Андрей Се-
манцький, Кузма Жмурко, Осиф Лепак,
Михайло Полянський, Іван Мовчан, Аф-
тан Гривняк, Уліян Писарчик, Віхта
Намісник, Євка Кулинич, Анна Тира,
Василь Тиханч, Текля Стопень, Петро
Юськів, Фецько Ворожбит, Текля Ціпін,
Гриць Грубий, Костьо Мигалик, Мари-
на Зановяк, Михайло Кирток, Петро
Цабай, Іван Мурилка, Іван Станчок, І-
ван Тарбай і Тимко Млинарчик; Юрко
Тарбай 20 ц.; Дамян Намісник 15 ц.;
Антоньо Дзибан 10 ц. — Разом 263 Ко-
рон.

Вп. о. Іван Велигорський, Йосиф
Дзямба, Петро Ропицький, Петро Дзям-
ба і Іван Недільський — по 1 дол.; по
50 ц.: Текля Бабяк, Іван Будз, Теодор
Кунчевич, Олена Галушка, Марія Ваке-
ряк, Ева Шевчик і Афтан Костик; по
25 цт.: Анна Корінь, Михайло Мадзу-
ля, Павло Купчевич, Сабіна Сенчук,
Стефан Ворґач, Юстина Хомяк, Анна
Лабзда, Александер Окарма, Єфрем Ро-
бич, Семан Лучковець, Дмитро Шлях-

тич, Іван Сисак, Гринько Недільський,
Сидор Лучковець, Марія Лешко, Гелька
Мерена, Єфрем Татусько, Іван Миха-
ляк, Іван Барна, Петро Бабяк, Марія
Варян, Семан Ворґач; по 20 цт.: Фе-
мія Клутко, Текля Курко і Тито Дубець;
по 15 цент.: Наста Серняк, Пайза Ба-
юс, Оринка Ващишин, Петро Федорко
і Філімон Мадзуля. — Разом всіх
жертв 69 доларів або 347 К. 27 сот.

О дальші ласкаві жертви просимо.

о. Еміліян Менціньський, голова,
Тимко Перейма, писар.

Печать:

Філія Руського Товариства Педагогіч-
ного в Горлицях.

СЬМІШНЕ.

Виговорив ся.

— Де так спішно?
— Несу свій годинник до на-
прави.
— То може давбиш за одним за-
ходом і мій направити?
— Що? Се старе дрантє?... Та за
него не дістану і зломаного цента в
заставничім бюрі!...

Дитяча простодушність.

— Чи позволите мені почислити
ваше волосє — питає п'ятилітня Олен-
ка свого вуйка, старого кавалера,
що вже добре вилисів, однак все ще
хоче уходити за молодого.
— Се, здає ся, буде тобі за тяж-
ко, серденько.
— О, зовсім ні; яж прецінь вже
вмію числити до десяти!...

Розчарованє.

Малий Івась приглядає ся, як ма-
ма стриже волосє на голові його та-
та; і по хвилині питає ся, чи вільно
йому взяти жмут волося.
— Але певно, дитинко, — відпо-
відає мама. Звертаючи ся до чолові-
ка, говорить: Диви, тату, що за чу-
ле серце в нашого Івасика. Ледви
йому сім літ, а вже відчуває, якою
дорогою пам'яткою є твоє волосє.
Івась зле зрозумівши маму: Знаєте
матусю, бо я хотівби, з татового во-
лося зробити для мого коня гарний
хвіст!...

Осторожний.

— Адвокат, боронячи „равбшіца“: От-
же ви присягли-би, що обжалований
постріляв Ваші голуби? Бо инакше
буде справа за ошчрство.
Властитель голубів: Присягати не
буду.
Адвокат: Ага, отже вже вилазить,
що ви самі не певні. На якій отже
підставі ви позиваєте обжалованого?
Властитель голубів: Я бачив як
він стріляв, як голуби попадали, а
потому я найшов їх в торбі обжалова-
ного. Може там самі залетіли. Але я
не кажу, що він крав.

ХОЧЕТЕ БУТИ ЗДОРОВІ?

ЧИТАЙТЕ ОТСІ КНИЖКИ:

Мартин Гриньшин. Домовий лікар, або
як лічити всілякі слабости вліями, тра-
вами та бурянами 20 цт.
М. Загірля. Страшний ворог. Книжка
про герілку 5 цт.
Гр. П. Задера. Як годувати малих ді-
тей 10 цт.
В. Корольов. Про людське тіло. (3 малю-
вання) 15 цт.
Др. Михайло Кос. Про полові справи.
(3 образками) 25 цт.
М. Левинський. Як ратувати ся при на-
глих випадках та каліцтвах . . . 5 цт.
Др. Михайло Литвинюк. Про алько-
голь 15 цт.
Др. Ем. Озаркевич. Порадник гігієнічно-
лікарський. Недуги пошесті 50 цт.
О. Штегер. Що молодим про алкоголь
знати треба 5 цт.
А. Штепцький. О супружестві і ро-
дині 10 цт.

35-36. Замовляйте у
RUTHENIAN BOOK STORE
439 N. 6 AVE., SCRANTON, PA.

Покровитель і почесний член Р. Н. С.:

І Преосв. Стеф. Сопер Сртинський,
перший руський Єпископ в Америці.

**Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:**

Духовний управитель:

о. Мих. Валог, R. 9, Box 8, Butler, Pa

Предсідатель:

Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:

Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:

Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:

**Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey
City, N. J.**

Секретар фінансовий:

**Семен Ідзовський, Box 76, Jersey
City, N. J.**

Касієр:

**Алексій Шарпонт, 524 Pine and
Franklin St., Shamokin, Pa.**

Контрольна Комісія:

**о. В. Валог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.**

Радні:

**Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добот, Lansford, Pa.**

Організатор:

**Ілько Моранець, 1441 Emma Street,
Chicago, Ill.**

**Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“
находиться під числом 83 Grand St.,
(у власній домі) Jersey City, N. J.**

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч 1931 КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі місцевий Уряд
отримав як посмертну заемогу по
Івані Ягелі на похор. кошта з Головної
Каси Руського Народного Союзу в А-
риці.
So. Bethlehem, Pa. 1011.

Т. Ф. МкГоверн.

Свідки:

Томаш Крокош,

Д. Підгайний.

**Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Відділ 288.
Д. Підгайний, предс.,
П. Підгайний, секр.**

Ч. 1938 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Михайл
Зюла отримав як посмертну заемогу
по жєні Насті з Головної Каси Русь-
кого Народного Союзу в Америці.
Alden Sta., Pa., дня 15. серпня 1911.
Михайл Зюла.

Свідки:

Юрко Гавриляк,

Петро Рішко.

**Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 72.
Прокип Судик, предс.,
Андрей Звірженський, секр.**

Ч. 1935 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Василь
Токарчик (стар.) отримав як посмертну
заемогу по жєні Насті з Головної
Каси Руського Нар. Союзу в Америці.
Ramey, Pa. дня 12. серпня 1911.
Василь Токарчик, стар.

Свідки:

Василь Зазворський,

Юрко Гондур.

**Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Відділ 58.
Василь Копильчак, предс.,
Й. Ялечко, секр.**

Ч. 1936 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Іван
Спольський отримав як посмертну за-
емогу по жєні Юстині з Головної
Каси Руського Нар. Союзу в Америці.
Дерри, Па. 12. серпня 1911.
Іван Спольський.

Свідки:

Василь Годчак.

Михайл Філевич.

**Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Від. 227.
Василь Баран, предс.,
Петро Войтов, секр.**

ПОДЯКА.

Я Іван Спольський, член Братства
св. Івана Хрестителя, від. 227 в Дерри,
Па., дякую отсім всім Вп. Урядникам
Р. Н. Союзу за скорі і точне виплаченє
посмертної заемоги по моїй жінці, бл.
ц. Юстині. Най зростає наш Руський
Народний Союз в сотки тисяч членів, а
всім тим, що трудяться ся около його роз-
вою, нехай Господь благословить і сте-
реже їх від всього злого. Всім членам
нашої рідної організації многая літа!
— З високим поважанем, Іван Споль-
ський.

Переписна Експедиція „Свободи“:
П. Антона Лучківця, котрий дістав не-
виразно відбите 34 ч. „Свободи“, про-
сить ся надіслати свою повну адресу, а
дотичне число нашої часописи вишле
ся йому відвратною поштою.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Усіх Вп. п. місцевих секретарів

відділів Р. Н. Союзу просить ся брат-
ські оголошення в справі мітингів при-
значені до друку в рубриці „Рух в від-
ділах Р. Н. Союзу“ присилати в сей
спосіб, щоб вони найшли ся в редакції
найшвидше в понеділок рано того тиж-
ня, у яким мають бути поміщені в часо-
писи. Усі оголошення, які прийдуть до
редакції пізніше як в понеділок, не бу-
дуть поміщені скорше аж на другий
тиждень.

Кінгстон, Па. Братство св. Арх.
Михайла, від. 208, повідомляє всіх своїх
членів, аби дня 4-го вересня с. р., о год.
8-й зрана, явив ся кожний в повній
параді у звичайній мітинговій галі, бо
маємо в той день вирушити на посвяча-
ченє угольного каменя нової гр.-кат.
церкви св. Володимира в Едвардсвил, Па.

Рівночасно подає ся до відома, що
дня 17-го вересня с. р. відбуде ся
чвертьрічний мітинг нашого Братства,
на котрім кожний член мусить бути при-
сутний під загрозою карн \$1.00. — М.
Манькович, секр.

Пітсбург, Па. Братство св. Фльора
і Павла, від. 130, повідомляє всіх своїх
членів, що-дня 3-го вересня с. р. від-
буде ся річний мітинг, на котрім буде
здавати ся справозданє касове з біло-
го року і вибрати ся новий уряд. Нея-
вивший ся член заплатити 50 ц., а у-
рядник \$1.00 карн. На сїм мітингу бу-
демо приймати нових членів без вступ-
ного. — За уряд Братства: Петро Куль-
чицький.

Стейпелтон, Н. Й. Братство св.
Арх. Михайла, від. 211, подає до відо-
ма всім своїм членам, що-дня 16. ве-
ресня с. р. відбуде ся у звичайнім місці
річний мітинг, на котрім буде вибрати
ся новий уряд і приймати ся нових
членів до Братства без вступного, а до
Р. Н. Союзу після статута. Неявивший
ся член заплатити 50 цент., а урядник
\$1.00 карн. — Прокіп Бусел, предс.;
Мих. Вишньовецький, секр.

Вільсбери, Па. Братство св. О. Ни-
колая, від. 99, подає до відомости своїм
членам, що-квартальний мітинг відбуде
ся дня 17. вересня с. р. Члени, котрі не
будуть на сїм мітингу, підпадають 25
ц., а урядники 50 ц. карн. Довгуючі чле-
ни мають усі свої довги вирівнати,
бо інакше зістануть виключені з Брат-
ства і з Р. Н. Союзу. Рівночасно пові-
домляє ся всіх членів згаданого Брат-
ства що-дня 4-го вересня с. р. мають
всі члени прийти до церковної галі о
год. 7.30 рано в парадних шапках і від-
знаках, бо о годині 8. ціле Братство від-
їде до Едвардсвил. Па. на посвяченє
дзвона і поблагословенє церкви. Члени,
котрі не прибудуть, а не повідомлять
попереду предсідателя або секретаря
про причину своєї неприємности, за-
платять \$1.00 карн. — Василь Земчак,
предс.; Петро Герман, секр.

Пітсбург, Па. Тов. „Запорожська
Січ“, від. 171, подає до відомости своїм
місцевим і позамісцевим членам, що
річний мітинг, оголошений на 13-го
серпня с. р. відложено на день 10-го ве-
ресня с. р. На сей мітинг кожний член
мусить безусловно явити ся, бо суть д-
уже важні справи до полагодження. Ко-
трий член не явить ся, буде караний.
Приймаємо нових членів без вступно-
го. — Дмитро Сірий, предс.; Алексан-
дер Бучак, кас.; Гр. Варунок, секр.

Своєрс, Па. Братство св. Арх. Ми-
хайла, від. 197, подає до відомости всім
своїм членам, що-дня 4-го вересня с. р.
(Лейбор Дей) відбуде ся посвяченє
дзвона і поблагословенє церкви св. Во-
лодимира в Едвардсвил, Па., на котре
то торжество наше Братство зістало за-
прошене. Ввиду того кожний член має
явити ся на 4-го вересня, точно о год.
8. рано під церквою у школі, зі шап-
кою і відзнакою. Котрий член або уряд-
ник не явить ся без важної причини, за-
платить кару, яку на него наложити ці-
ле Братство. — Анд. Лукецький, секр.

Вестмореланд Сіті, Па. Братство
св. Арх. Михайла, від. 41, повідомляє
всіх своїх членів, що-від дня 13. с. м.
уряд секретаря виконує п. Теодор Гли-
ва, позаяк старий секретар виїхав до
іншої місцевости за роботою. При сїй
нагоді наминає ся довгуючих по кіль-
ка місяців членів, щоб свої довги най-
дальше до 30 днів вирівняли, бо в про-
тивнім разі зістануть виключені з Брат-
ства і з Р. Н. Союзу. Адреса нового се-
кретаря така: Теодор Глива, 625 Clay
Ave., Jeannette, Pa. — Василь Савай-
да, бувший секр. Братства.

Барнесборо, Па. Братство св. Пе-
тра і Павла, від. 156, повідомляє всіх
своїх місцевих і позамісцевих Родимців,
що-через три місяці: вересень, жовтень
і листопад приймає нових членів до
свого Братства без вступного. Лучає ся
дуже добра нагода для всіх тих Русинів,
що ще не належать до ніякої заемоги-
вої організації. Користайтеж з сеї наго-
ди! — Стефан Рейба, предс.; Іван Чер-
ний, секр.

Ойл Сіті, Па. Братство Успенія Пр.
Богородиці, від. 139, подає до відомо-
сти, що на річний мітинг дня 13. с. м.
вибрано ось такий новий уряд: І. Фрис,
предс.; К. Буряк, заст. предс.; Петро Бу-
ряк, кас.; А. Буряк, заст. кас.; Павло
Буряк, секр.; А. Дзюбак, заст. секр.; К.
Сенчак, контр.; І. Романчак, організа-
тор. — Павло Буряк, Box 476, Oil City,
Pa.

Джоліет, Ілл. Братство св. Івана
Хрест. від. 264 повідомляє усіх своїх
членів, що-братські мітинги відбувають
ся завжди о другій годині по полудні
в галі під словенським костелом. Кож-
дий член мусить безусловно являти ся
на кожний мітинг під загрозою карн 25
цт., з винятком тих, що мусять під той
час йти до роботи. — Ів. Грушевський,
секретар.

Єйтсборо, Па. Братство св. Арх.
Мих., від. 51, повідомляє, що річний мі-
тинг відбуде ся дня 10-го вересня с. р.
о год. 2-й по пол. Мають явити ся усі
члени. Неявивший ся член заплатити
кару 50 цт., а урядник 1 дол. Справоз-
данє касове, вибір нового уряду та ин-

ші важні справи. — М. Бодак, предс.,
В. Гурняк, секр.

Ред Стар, В. Ва. Братство Усп. Пр.
Богор. від. 193, повідомляє, що місячні
мітинги будуть відбувати ся кожної дру-
гої неділі в місяці. Взиває ся усіх дов-
гуючих членів, аби на сїм мітингу, котрий
відбуде ся 10-го вересня, с. р. вирівнали
усі свої довги або особис-
то, або листовно, на адрес: Harry
Czarniega, Box 53, Red Star, W. Va.
З особіна взиває ся члена К. Головача,
щоб вирівнав весь свій довг, бо інак-
ше зістане виключений з братства і Р.
Н. Союзу. — Гр. Чарнега, пр., М. За-
дорожний, кас., Дм. Мельник, секр.

Порт Джервіс, Н. Й. Братство св.
Арх. Михайла, від. 198, повідомляє, що
на кварталний мітинг вибрано новий
уряд: Н. Пігура, пр.; Й. Каснер, кас.,
Ф. Бернат, секр. і організатор, М. Ван-
ко, контролор, С. Яремко, надзиратель
хорих, М. Кухтяк, колектор, Т. Ванко,
капітан. — М. Баран, секр.

Дунейн, Па. Сестрицтво Пр. Богор.,
від. 293 подає до загального відома, що
піврічний мітинг відбуде ся дня 19-го ве-
ресня с. р. Справозданє касове. На сїм
мітингу мають явити ся безусловно усі.
— Т. Іван, предс., М. Сурґент, секр.

**На
сплату**
по 5 цент. денно
або
\$1.50 місячно.

Кожному Русиниці в шлемо 14 каратовий, по-
воло увавий годинник і дармовис вартости 20 до-
ларів, на сплату по 1 дол. 5 цент. місячно.

Місячні рати будете сплачувати лишень тоді,
як дістанете зно годинник, випробуєте його і бу-
дете задоволені в ньому.

Пийтег сейчас по інформації і каталог, залу-
чаючи марку на відповідь, до:

**AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6,
1152—1154 Milwaukee Ave.,
CHICAGO, ILL. Room 210.**

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевші
шіфкарти на експресових і поштових кораблях
до Гамбурга, Бремені, Антверпену, Роттердаму, Ліба-
ви і Ліверпулью. Услуга знаменита, хэрч сби-
лий, подаваний чотири рази денно при накри-
тих столах. Окремі фамілійні каюти для родин.
Як хочете їхати до краю або спровадити когось
сюди до себе, то пишть на нашу адресу або
привіджайте на дило в Нью Йорку і зателефону-
йте до нас „448 Orchard“, а ми вишлемо по вас
сейчас свого урядника. Нічліг у нас безплатний
аж до відїзду корабля. Вислаємо гроші до всіх
частей світа після найвишого денного курсу.
Міняємо гроші на корони, рублі і марки. Голо-
сїть ся на адресу:

**American European Steamship Co.,
121 Norfolk Str., New York City.**

Европейська гвдвнзсьно-нотарьна і війсьська канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім
краю процесєх ґрунтої, спадковї і грошеві, ста-
гаємо валеґі рати і переводимо в красній табу-
лі всікі документи, нотаріальні акти, повновла-
сти, контракти купни і продажні. Тестамент;
сирьш; довідні декларації і спадковї, потверд-
жені ціс. корол. генеральними Консултами.
Виробляємо урядовою дорогою асентурковї по-
дання та увільнення від військових впрах та ма-
ємо самих найліпших адвокатів, що вступают
наших клієнтів. Всякий у нас споряджений до-
кумент, має правну важність в старім краю.
Почим до Росії виробляємо паспортї для віль-
ного переїзду через границю. Порада даром. Го-
лосїть ся або пишть в всякій справі: D. Klarer,
121 Norfolk Str., New York, N. Y.

Лише 5 центів.
Если обовязуєте ся
платити по 5 центів
денно, то пришлемо
вам сейчас на кре-
дит: гарний 14-кари-
товий золотом на-
повнений (goldfilled)
годинник, крятий, о
трох ковертах, в по-
вою писменною гаря-
цією на 20 літ, а ти-
кож красний ланцу-
шок з дармовисом.
Ціна годинника і
ланцуха в дармовис-
ом лише \$26. Телю
не потребуєте праси-
ти ані пенга, а наперед пишть по каталог,
долучучи пару марок на пересилку і відповідь.

**HORTON BLDG.
EAST 125 STR.,
NEW YORK, N. Y.**

КАЛЕНДАР.

СЕРПЕНЬ.

к.ст.	Дні	Руські свята
31	Четвер	Фльора, Лавра
1	Пятн.	Андрія
2	Субота	Самуїла
3	Неділя	12. Тадея
4	Понед.	Агатоника
5	Вівтор.	Іриней
6	Середа	Євтиха свмуч.

НОВИНКИ.

¶ Замість дієт пенсія. Ходять чутки, що австрійське правительство хоче замінити посольські дієти (щоденну платню) — на постійну річну посольську платню, в квоті від 4 тисячі 800 корон до 6 тисяч корон. Справа ся зовсім не нова, бо ще за президентури бар. Бека заходило ся правительством перемінити посольські дієти на посольську пенсію.

¶ Кацапський ювілей. Кацапи, побиті при виборах на Буковині і в Галичині, бажають за всяку ціну підперувати себе в очах своїх „істинно русских“ опікунів „з Пітера“ та підбадьорити своїх одношпленників в якийсь небуденний, незвичайний спосіб. Загадали проте святкувати гучний ювілей. Довго шукали довкола себе, кому би то ювілей справити та не могли на жаль нікого із живучих відповідного знайти: Дудикевич, скомпромітований, Вергун, ще не прийшов до себе по Білгороді, Мончаловський, доперва рік сидів в криміналі, одним словом розпука хапала ся їх, а тут конче потрібно щось робити. Вкінці стали пригадувати померших та зайшли аж до І. Наумовича; сей видав ся їм найбільш відповідним до їх замірів. Перше, що вже 20 років тому як помер і проте є вже узасаднена причина справити річницю, а друге, що він, ніде правди діти, всеж таки був чистіший як вони всі разом. Так як сказано, о пам'ять Наумовича тут їм так дуже і не розходять ся, головню іде їм о те, щоб мати претекст до якогось привлюдного виступу, хто значе не замовленого і заплаченого з горн гр. Бобринським, бо й се дуже можливе. Кінець кінцем, кацапський „парад“ має відбути ся сими днями, бо тепер як раз припадає 20-літня річниця смерті І. Наумовича. З тої нагоди появил ся в „Прикарпатской Руси“ зазив комітету при кацапо-студентським товаристві „Друг“ (від слова „дружок“), в яким звиває ся русофільську інтелігенцію, передовсім молодіж, до насилання всілякого рода звісток і документів, що відносять ся до погубної діяльності Наумовича. Ювілей значе ся торжествами у Львові, богослуженням, академією і концертом, притім плянує ся з'їзд всіх кацапів до Львова, а в першій мірі молодіж кацапських бурс і пенсіонатів, а також „чорносотенних погромщиків“, або як вони офіційно звуть ся „Русскія пожарныя дружини“. На се торжество мають приїхати кацапські генерали: Яворський, Савенко, Вергун і ген. Володимиров з Росії і зробити перегляд над чорносотенною армією. А щоб те ціле „святю“ ялось так тихо не перейшло, а як найбільш остро замініфестувало існування „російського“ народу в Галичині, то задумують демонструвати перед намістництвом і перед резиденцією арх. Шенцицького. Та хоч сей ювілей і „парад“ має також на меті спровокувати національні почування Українців, то всеж таки нас з рівноваги не випроводить. На провокацію відповідать Українці ще більшою та інтензивнішою працею

в напрямі освідомлення широких мас, а кацапам допоможуть демонстрації і паради тільки що „помершому кадило“.

¶ Протиавстрійські демонстрації в театрі. В Фльоренції, (Італія), підчас представлення нової драми італійського писателя Роветти, відбули ся бурливі протиавстрійські демонстрації. Коли на сцені згадано про австрійських жандармів, повстав в одній ложі старший гарібальдієць і промовляв до публіки та заявив, що гарібальдійці і сьогодні готові вступити до борби за освободження італійських земель з під австрійського ярма. Промову прийняв цілий театр ентузіастичними оплесками і окликами ворожими Австрії.

¶ Нове оружє кінноти. В найкоротшім часі одержить кіннота австрійської армії короткі багнети, які будуть стало уміщені на карабінах і будуть складати ся подібно як звичайні ножики. Новість та буде введена на основі досвідів з останньої російсько-япанської війни, що кіннота, коли зсідає з коней до стріляння, мусить бути рівнож приготувана і уоружена на случай бою на багнети, тим більше, що шаблі лишає ся тоді на сидлі.

¶ Чесний нахідник а скупий пошкодованець. Василь Верес, возний земельного банку у Львові, найшов на коритарі австро-угорського банку портфель з сумою 7.600 К. в банкнотах. Чесний нахідник заніс портфель на поліцію, застерігаючи собі законно належну йому винагороду за знайдене гроший. По хвилі вбіг на інспекцію переляканий Герман Г. з доносом про згубу портфелю зі значною готівкою. І як великою була його радість, коли йому показано згубу, так захмарило ся його лице, коли йому комісар заявив, що нахідник застеріг собі 10 проц. Тому, що пошкодований не хотів признати сеї винагороди, віддано гроші до судового депозиту аж до порішення спору нахідника з пошкодованим.

¶ Язва мух в Хорватії. Полудневу Хорватію навістила язва мух, котрі тамошнє населенє називає „голюмбуска“. Вколення тих мух є трійливі, наслідком чого занедужало в Хорватії багато людей та звірят. Лікарі не знають, яку сі мухи мають в собі трійку і яких треба уживати средств проти сих заразків.

¶ 12-літний батьковбийник. В чернігівській губернії в селі Новороск 12-літний Петро Кембов убив сокирою власного батька, коли сей спав. Довершивши злочину, Петро закопав батькового трупа в ямі й затер сліди убийства. Доперва на другий день признав ся до убийства перед матір'ю. Малолітний злочинець подав, що вбив батька в злости за се, що його часто бив.

¶ Ненаситий атлет. В перших днях липня приїхав до Вороніжа в Росії на гостинні виступи відомий атлет Фос. Високий він більше як на 3 аршини, а при сїм є він відповідно масивної будови й має голос наче справжньої труби. Та мимо сего всего не є він пострахом суперників атлетів вищої марки. За те викликає дійсний переполох серед реставраторів, що удержують всілякі буфети, бо Фос визначуєть ся казочним апетитом і має постійний звичай неплачення за їду й напитки. Зідає він по 10 до 12 свіданків, обідів або вечер, а мимо сего часто відчуває голод. Наслідком неплачення є він у частій колізії з поліцією, але ся ніколи не зважаєть ся його арештувати або усунути відкинебудь силою, о скільки

не має під рукою дужих 10—12 поліціантів.

¶ Чужосторонні робітники в Німеччині. В минулім році було в Німеччині чужих робітників зайнятих в рільництві і промислі 688 тисяч 354. Найбільшу часть становили польські робітники, бо 323 тисяч, потім Русини 82 тисяч, Німці з Австрії і Росії 66 тисяч, Бельгійці 53 тисяч, Італійці 39 тисяч, Мадяри 23 тисяч. Найбільше число чужих робітників було заняте в рільництві. З руських робітників було зайнятих в нїм 47 тисяч, а в промислі 29 тисяч.

¶ Смерть від укушення мухою. Сороклітнього машиніста Гайнріха з Вайсензе в Німеччині вкусила перед кількома днями муха в праве рамя. Гайнріх мимохіть пошкробав ся в свербляче місце. По двох днях появили ся сильні болі і лікар ствердив зараженє крови. Мимо операції нещасний помер серед страшних болів.

¶ Як обезпечити ся перед залізничною катастрофою? З причин частих залізничних катастроф, розписала недавно одна англійська часопись анкету, в який спосіб при залізничній катастрофі можна би було забезпечити ся, щоби хоч по части оминати грізних наслідків катастрофи. З різних письм, які надійшли до редакції, показало ся, що найбільшому ушкодженю улягають низпі части возів. Сей факт потвердило з досвіду багато подорожних, а походить се звідти, що при з'ударі ударяють на себе передовсім лавки, тому при катастрофі найліпше скочити на якесь вище місце. Один з подорожних, який був в трех залізничних катастрофах, пише: „Я переконав ся, що найбільше виставлена на небезпеку є долішня часть возів. При першій катастрофі я покалічив собі тяжко ноги, але при другій вискочив скоро в гору, зловив ся за сітку, призначену на влунки і вийшов без ніякого ушкодження. При третій катастрофі вискочив я також на горішню часть воза і там держав ся. З'ударенє було так сильне, що я стратив свідомість, а долішня часть воза зовсім розбила ся. Прийшовши до пам'яті, переконав ся я, що не відніс ніякої тяжкої рани, підчас коли мої товариші були смертельно покалічені“. Один інженер каже, що найліпше є підчас катастрофи стояти на місці і сильно держати ся воза, щоби силою мязів ослабити удар, бо найбільша часть смертних випадків при залізничних катастрофах наступає з причини безпосереднього удару о стіни воза, або о якісь інші річи. Дальше виказує статистика, що найбезпечнішими возами у поїзді є середні вози, бо вони підлягають найменшому ушкодженю.

¶ Театр на воді. Франція має літний театр, який на кораблі обіздить ріками всі більші і менші міста Франції. Ціле підприємство складає ся з трех кораблів; на однім містять ся театральна сая, 40 м. довга і 8 широка, яка може помістити 500 видців. На другім поміщено декорації, гардеробу і прилади до електричного освітлення. На третім мешкають артисти театру, яких є 18, та 6 коней і один осел. Ціни місць у тім плаваючім народнім театрі є досить низькі: найдорожше місце коштує 1 франк 60 цент., а найдешевше 60 цент.

¶ Смерть автора „воляпіка“. Недавно в Констанці помер в 80-ім році життя пралат Мартин Шляєр, забутий винахідник відомої міжнародної мови „Volapuek“, що пошла по собі сумну славу своєю штучністю. В останні часи Мартин Шляєр жив постійно в Констанці, залишивши всяку літературу та гро-

мадську діяльність. Любою його працею в молодости було вчування чужих мов. Се й навело його на думку про можливість одної мови для спільних зносин людей усього світу між собою. Перші його праці для вироблення граматики міжнародної мови були видруковані в 80. роках минулого століття. Та на перших порах його ідея не мала великого успіху, хоч і були по різних краях поодинокі її прихильники. Окрім граматики сеї мови, названої „воляпіком“, Шляєр впорядкував цілий ряд дуже цінних словарів чужомовних слів. Підчас боксерського повстання він, між иншим, зложив для воєнків окремий словар з англійської, французької, німецької японської та інших мов. Крім того всього, Шляєр оставив ще чимало творів з області філософії і психології та багато всяких белетристичних оповідань.

¶ Світ в числах. Париське географічне бюро видало свіжо статистичний річник світа, або книжку, в котрій є зіставлені обчислення, що відносять ся до країв і їх мешканців на цілій земській кулі.

З сего річника виявляє ся, що Європа числить 437 мільонів мешканців, Азія 851 мільонів, Африка 126 мільонів, Америка 161 мільонів а Австралія 51 мільонів мешканців. Що до простору, то найбільшою є Америка, бо займає 44 мільонів квадратних кілометрів поверхні, по ній іде Азія о поверхні 41 мільонів квадратних кілометрів, опісля Африка 31 мільонів квадратних кілометрів, Австралія 11 мільонів квадратних кілометрів, а останнє місце займає Європа о поверхні 10 мільонів квадратних кілометрів. Та за се в Європі припадає пересічно 43 мешканців на оден квадратний кілометр, в Азії 20 мешканців, в Америці 5, в Австралії 3, а в Африці 2 мешканців на 1 квадрат. кілометр.

Ціла земська куля, однак без океанів, має 138 мільонів квадрат. кілометрів. Океани займають 374 мільонів квадратних кілометрів поверхні, з чого на атлантийський океан, що ділить Америку від Європи і Африки, припадає 100 мільонів кв. кілометрів.

Коли би суша всіх частий світа була так густо заселена як в Європі, то на цілій світі було би 6 мільярдів людей або 6 тисяч мільонів а є лише 1.660 мільонів. Отже має людський рід ще досить місця на землі.

Найбільшими державами що до простору поверхні є: Англія (разом з колоніями), Росія, Хіни, Франція (разом з колоніями), Злучені Держави півн. Америки, Бразилія, Туреччина, Німеччина, Аргентина, Бельгія, Данія, Португалія, Голандія. Під зглядом населення порядок держав так представляє ся: Англія 403 мільонів мешканців (з колоніями), Хіни 350 мільонів, Росія 142, Злучені Держави 98, Франція 81, Німеччина 78, Япон 62, Австро-Угорщина 50, Голандія 44, Туреччина 38, Італія 35, Бельгія 27, Іспанія 20 мільонів.

Найбільші міста: Лондон 7 мільонів мешканців, Новий Йорк 4, Париж близько 3, Чикаго 2, Берлін 2, Відень 2, Петербург 1 і пів, Царгород 1, Пекін 1.

До найбільших рік належить Ніл в Африці (850 миль довг.), Амазонка в Америці (730 миль довг.), таку саму довжину має ріка Єнісей в Азії, а в Європі найдовшою рікою є Волга (350 миль).

На продаж дуже дешево дім на 2 родині, з особними входами. Властитель виїжджає до Європи. Прийме ся всяку відповідну оферту. Близше у: JNO McMAHON, 592 Broadway, Bayonne, N. J. 34—37

Що розказував мені столітний дідусь про Запорожців?

(За Еварицьким)

(Дальше).

До сеї одежі, широкої і просторої, як раз приставали і широченні штани зі суцільної всілякої краски. Бували такі обемисті, що ними козак слід за собою мете. Чобіт зпід них і не видно, бо поверхи обуви спускали ся. А чоботи сап'янові, жовті, зелені, червоні з золотими або срібними підківками. Іде козак в шараварак, немов вітрила розпускає. Інші широкі такі, що кавунів шток зо трійцять вложити в них можна. Як матерії вісім метрів, то такі шаравари звуть ся расні, як п'ятнадцять, то кажуть про них, що достойні.

Така, бачите, була одежа у Запорожців, але се лиш празнична; дома у будень та ще й при роботі вони вбирали ся зовсім не розкішно. Обголять Запорожець голову, закрутять оселедець за вуха, натягне якунебудь опанчину на хребет, а постолі на ноги такі, що в них хоч Дніпро перепливати — тай ходить. Байдуже йому!

— Тепер хотілось би мені знати, діду, яке воно було оружє у Запорожців?

— Оружє в них було добре, дуже добре, усе вбране в золото та срібло. На оружє і на коня вони все багатство своє покладали. То й не козак, що в него погане оружє. Були в них і пушки, тільки мало; нащо їм пушки, як у них добрі кулаки були? Були в них і шаблі і пістолі і топірці-келепи і списи. Шаблі у Запорожців були прості, не дуже закривлені і не дуже довгі — а тільки острі вони були, як огонь: як рубне кого, то так напів і розколе, одна половина голови сюди, друга туди. Пістолі робились коротенькі, зате дула в них широкі. Носили їх при поясі по два на кожному боці. Топірці чи там келепи були зі стали, щоб ліпше розбивати панцирі ті, що носили їх ляхські війська та бити по голові піших ворогів. Келепом як ударить, то вже нема ворогов жити — тим то і співвають у піснях:

А козак козацький звичай знає,
Келепом по ребрам торкає.

Списи робились довгі на кілька метрів на легеньких, помальованих держаках. Вони служили Запорожцям і замість мостів на болотах: як дойдуть бувало до грязького місця, то зараз кладуть один за одним два ряди спис, в кожному ряді списа і здовж і впоперек і по них переходять. Перейдуть перший ряд, стануть на другім, то розбирають перший і кладуть з него третій ряд. Ось так і перебирають ся крізь болота.

Крім пупок, шабель, спис і келепів були в них ще рушниці і ножі і так звані якрці, що їх розкидали під ноги татарським коням. Се були гей би рогаті желізні зв'язки: якнебудь їх положити, все один різок сторчить в гору — на них калічили ся коні ворогів. Усього треба було. Се все крім пушки і в мене було; була й одежа, була й зброя, так щож! три рази я на своєму віку погорів, від того в мене всякого добра багато попропадало. А вжеж найдорожша була мені шабля, сталава, із золотою ручкою, з китицями, уся закривлена, а остра, остра, наче бритва. Піхви до неї всі вилужені були дорогими каменями. Була й зброя в мене, сідла, поводи, стремени, бляхи — таке, як надянеш було на коня, так воно і сяє на сонці.

— Якій до такої зброї були коні у Запорожців?

— Коні в них були такі, що аж! Одно слово, як змії... Було, як позідають ся козаки разом, то все

чванять ся ними та визивають один другого, хто краще сяде на коня так, щоб на нім не перевертати сідла. От тут коло мого батька жив Запорожець Смик, страшенний козарлюга був! Він такий був, що від дванадцяти люда оборонить ся, а вони його не возьмуть. Так сей Смик поставив було одну ногу у стремено, а другу на землю, одною рукою возьметь ся за гриву, а другу обіпрє на спису, то так, як муха, вскочить на коня, а кінь стоїть як укопаний. А другий був такий Запорожець Явір; напє ся іноді трохи за богато, що й на коня не вилізе, тоді й кричить: „Повзай!“ То кінь передні ноги витягне вперед, а задні назад тай повзе. Як почує, що козак уже на спині, тоді піднімає ся тай гайда! А як сяде Запорожець на коня, то вже повертає ним, куда хоче.

— А деж вони таких коней купували?

— Дешево купували: у Татар займали. Вкрасти в Татарина — то саме перше діло у Запорожців. З Татарами вони, як коли, то й дружбу водять і люльки вкупі курять, а як підглянуть, де в них що лежить, то вже мусять стягнути. А найбільше коний тотарських займали. Отсе підкрадуть ся нишком до табору, де сидять Татари, тай дивлять ся, чи всі вони там — а ті й не бачать нічого. Тоді Запорожці від табору та до коней; шток п'ятьдесять або шістьдесять займуть, мерщій повскакують на них тай повтікають. Татари за ними. „Чуга-чуга! чуга-чуга!“ кричать, гонять, із пістолів гукають. Та де тобі! Запорожцям те й байдуже. Вони тільки сидять та по татарськи покрикують: „Чоп-чоп! а ну, чоп-чоп!“ Доскочуть до Дніпра, перепливають річку і сідел не замочуть. Попереду всіх летить ватажок, а за ним уже другі: хто за хвіст коневі почепить ся, хто за гриву та так і плывуть. Перепливають, продадуть добич і гуляють молодці-Запорожці за добути гроші! Були в них і татарські коні, були і свої, були й куповані.

— А мали за що купувати?

— Щоб таки! У них по всякий час гроший було доволі. Були і золоті і срібні і мідяні, тільки паперових не було. Були і московські і турецькі і ляхські. Їм треба було різних грошей: сьогодні Запорожець торгує з Москалем — треба карбованців і копійок, завтра торгує з Турком — треба турецьких грошей, відтак заходить ся з Ляхом — треба ляхських грошей. Сі були понайбільше золоті, турецькі звичайно срібні, такі тоненькі, як рибача луска, а російські — сам мідяк. За грішми у Запорожців жури не було. Отсе бувало підіде козак до коваля, наставить ногу і кричить: „Куй чобіт!“ Той підкує, а він йому пригоршу грошей кине тай поїде. Запорожець увесь в грошах ходив. Як треба було стріляти, то він стріляє кулями, а не стане куль, стріляє грішми — зарядить і стріляє. Вони, як покидали Січ, то несли зі собою і всю свою касу; відтак деякі позаконували гроші в землю, а другі поклали в бочівки та попускали на желізних ланках в річку.

— Так ось як воно було!

— Та ніби так!

— Скажіть же мені тепер, діду, яка старшина була у Запорожців?

— Різна була: перший над всіма правив кошовий, всі під його рукою жили. Потім йшли: осаули, писар, отамани куренні. Ось вам їх старшина. Та й те вам сказатиб: Запорожці самі собі були пани, самі собі царі, самі собі і мужики. Зпоміж себе вони і всю старшину свою вибирали. Як вибирають кошового, то він довго

відмавляє ся, а вони все просять: „Будь таки нашим начальником, будь таки нашим батьком!“ Поставлять перед ним усі клейноди — бунчук, булаву, пірнач, та все просять. Довго вибирають, а як уже виберуть, то такого, що тільки держись. Куди захоче, туди й поведе; не боїть ся ні огню ні кулі. „Він мене — каже — прямо в груди, а я тобі ту саму кулю назад відкину“.

Як виберуть кошового, вже слухають його, як діти батька, аби тільки він був добрий вояка; на теж йому на голову і шолом вкладають, як вибирають. Він самий старший над усіма; на війні веде війська, а дома судить. Ось як хто кого обидить, то спершу судить його судія, а відтак розбирає справу кошовий. Не помирять ся між собою два козаки, не погодить їх судія, так вони йдуть до кошового. Розкажуть йому своє діло від початку до кінця, а потім просять, щоб він їм зробив справу. Кошовий вислухає і поперед усе старає ся помирити суперників: „Погодїть ся — каже — козаки, гріх сварку заводити“. Як противники люди слухняні і богобоязні, то зараз і втихомирять ся, куплять горівки, запють і розійдуть ся. А як вони несупокійні і неслухняні, тоді вже судить їх кошовий. Прикаже виноватому грішми заплатити, чи там покарає якнебудь інакше. А карали найбільш різкими: висічуть лозою тай годі. А бувало й так, що палками по п'ятах або киями по підшвах били. За зраду із пістолів розстрілювали або четвертували: відрубав праву руку і ліву ногу, а відтак ліву руку та праву ногу. А за інші провини до стовпа привязували. Стовп у них ставили на пляху і три кай коло него клали; хто йде, то бере кий і три рази вдарить привязаного, а не вдарить, тебе бити муть. А злодіїв вішали на шибениці.

Кошового слухають не лише ті, що в Січі, а й ті по зимовниках та по бурдюгах. Отсе як війна, то вже кошовий розсилає скрізь листи поміж козаками — де хто є, щоб ішов воювати. Забіжить післанець від кошового і в бурдюг: „Таке і таке — каже — ідіть чи там на раду чи на війну, такий і такий город брати“. То вже всі йдуть, ніхто не сміє відказатись. Старшину свою Запорожці слухали і тримали її, поки сподобалась — а не сподобалась, вибирають других.

— А скажіть тепер мені, діду, чи здорові були з себе Запорожці?

— Ростом вони були нарід середній, а тільки що кріпкий, хоробрий, огрядний, наче пообточуваний. Не знали вони ні „соб“, ні „дабе“, роботою не дуже то замолоду намагались, від того вони і здорові і довговічні були. Тепер нарід слабкий, здоровля нема і короткай вік; як десять-десять літ прожив, не бачить вже і стежки під собою — а в них у сто років саме сил набирає ся. Довго жили тай весело. На війну було йдуть з радістю, зі смішками, а з війни вертають з музиками та піснями. Отсе як провоювали, зараз і пісню зложили, не так як тепер: воюють, воюють, а ідож, хоч одну пісню зложили? Ні одної. А тоді, чи побють Турка, чи потурбують Ляха, зараз і пісня на той случай у них складе ся. А що вже хоробрі були, так і казати нічого! На війні кулі аж свистять, а їм і думки немає. У Польщу було козацтво як ускочить у який город чи слободу, як розжене коня, то так браму і висадить! А як цілим строєм іде, так аж земля гуде.

— А чи правда тому, що між Запорожцями були якісь то характерники такі, що їх ні куля не брала, ні шабля не рубала?

— Ні, сему не вірте, се тільки одна балачка. Вони жили по божому, не знали вони ніяких чарів; від них і поганого слова не почувш. Жили вони наче ченці-монахи; все воювали та молились Богу і молились добре: знали і „Отче наш“ і „Вірую“. Більш всего молились, як на війну йшли. Вони службу церковну любили вони й постили під Великдень і паски святаили, під Різдво кутю гарили. Деякі на старість в монастир вступали; а як прийдуть було які з них за справами в Москву чи в Петербург або Київ, то перш усього йдуть по церквах Богу молити ся, мпlostиню вбогим роздають, служби наймають. До церкви вони щирим серцем горнули ся.

Раз якось обрали вони собі кошового Грицька Лантуха. А він дуже богобоязний був чоловік; усе їздив на прощу по городах. Приїхав якось у Київ, пішов по церквах і зайшов і в головну печерську церков. Дивить ся, а там іконостас такий бідний-бідний та обідраний. Подивив ся він тай каже старшому в монастирі, себ то архімандритови: „А що ти думаєш, отче архімандрите? Справлю я вам новий іконостас“. — „О, се велике діло, тільки чи можеш ти спромогти ся на такий дорогий іконостас? — „Можу — каже Грицько — як не сам, то з цілим запорожським кошем“. Тай згодив ся аж на двадцять тисяч. От який іконостас!

Приїжджає на Січ, збирає товариство тай каже: „Таке і таке, а що, братя, збудуємо новий іконостас до святої печерської церкви, щоб божі угодники і за нас Бога молили“.

— „А щож! Збудуємо, збудуємо, пане отамане!“ — От зараз зібрали двадцять тисяч карбованців і віддали кошовому. Кошовий зложив їх до купи, загорнув у папір тай післав якимсь козаком аж у самий Київ. Приїхав той козак у Київ, прийшов до головної печерської церкви тай питає у ченців: „А де тут у вас найстарший архімандрит живе?“ Йому показали. Підійшов він до того архімандрита, так у чому був: у червоній куртці та в широких штанах — підійшов до того архімандрита, взяв від него благословенє, а потім і витягав із кишені папір. Архімандрит дивить ся на него. Витяг і подає. Нема на тому папері ні підпису ні печати. Архімандрит узяв у руки тай питає: „А що се таке?“ — „Та се батько кошовий прислав вам двадцять тисяч карбованців на поставленє іконостаса в головній церкві“. — „Еге, та як аж у вас на Січі і простота! Така велика сума і незапечатана та ще й без підпису“. — „Та нам, отче, писати нема коли. І нащо? Між нашим товариством крадіж не буває“. — „Добрі у вас звичаї! се й нам треба від вас перенимати... Ну, скажиж велике спасибі пану кошовому та передай йому отсі дві ікони з благословенєм“.

— А чи булиж у самих Запорожців духовні?

— А як же! У них були і священники і дякони і паламарі, тільки все із монахів. А може були такі, як і вони — понабігали. Вони держали їх і в Січі і по зимовниках, де були церковці, хіба у глухому степу, де ні церкви ні людей, то там вже і духовенства не було. Та й самі козаки такі були грамотні, що і в церквах на крилосі могли правити.

— Ось як вони жили! А деж вони ховали своїх покійників?

(Конєнь буде)

Відозва!

Наша гр.-кат. руська парохія сьв. О. Николая в Пасайку, Н. Дж. буде обходити дня 3. вересня с. р. о год. 10. перед пол. незвичайне сьвято, а то

благословене нововибудованої церкви, якого довершить наш Архієрей Пр. Владика Сотер Ортинський при більшій співучасті сьвященства.

Ви, Родимці, знаєте сумну історію пасайської Русі?! Історія подібна до тої, яка збула ся на Голгофті! Рідні діти під проводом зрадника Юди — Крохмального прибили на хрест рідну Маму за се, що Вона визнавала прадіду греко-кат. віру.

І зареготались зі злорадності, що вдало ся їм довершити зрадницьке діло — переведене церкви на царо-славів.... І поклали у гріб і поставили варту з нагайкою....

Та Русь зі своєю вірою воскресла скорше, чим вороги того надіялись. Сьвято того воскресення, т. є. благословене нашої величавої церкви обходити будемо дня 3 вер. Се не лише наше сьвято, але всіх амер. Русинів, бо се сьвято побіди правди над несправдою, се сьвято побіди нашої руської ідеї над перевертнями і зрадниками нашої віри і нашого народу.

Проте просимо Вас, Дорогі Родимці: будьте ласкаві прибути на наше сьвято воскресення пасайської Русі. Прибудьте і погляньте, який гарний плід принесли Ваші жертви.

Вечером відбуде ся заходом нашого тов. „Боян“ гарне представлення комедії Гр. Цеглинського „Ворожбит“, а опісля великий бал!

Родимці! Най нікого не бракне на нашій маніфестації і зававі!

о. Е. Сидоряк, А. Хованець,
К. Петрик, А. Гавдайда.

(Печать гр.-кат. руської церкви сьв. О. Николая в Passaic, N. J.)

Заходом сьпів.-драм. Товариства „Боян“ в Пасайку, Н. Дж.

відбуде ся

в неділю дня 3. вересня с. р.

о год. 8-й вечером,

в галі п. Ховальчиця, під ч. 38-м 2-д Str., Passaic, N. J.

Театральне представлення і бал.

Весь дохід призначений на нову церкву сьв. О. Николая в Пасайку.

ПРОГРАМА.

I. Часть.

1. Вступне слово — Н. Н.
2. „Козаченьку, куда йдеш“ — хор мішаний.
3. „Спів сокіл“ — хор мішаний.
4. „Реве та стогне“, терпет, відспівують: п-ні А. Шутка, К. Кумка і п-на М. Бояновська.

II. Часть.

ВОРОЖБИТ

Комедія народна в трох діях, Гр. Цеглинського.

ДІВІ ОСОБИ:

Павло Охримів, війт		Т. Н. Шутка
Андрей Бурлака, парубок		Т. В. Панас
Олена Якимиха, вдова		П. К. Курляк
Шандор Шинто		Т. П. Капельох
Катя, його жінка		П-на М. Бояновська
Мішко		Цигани
Петя		Іх діти
Дулю Пех, жидок		Т. Д. Олійник
Іван Зруб		Т. Т. Вислоцький
Марина, його жінка		П. К. Курляк
Настя, вдовиця		П. К. Кумка
Федю, її син		Т. А. Флак
Хима, стара жінка		П. Н. Васильшин
Николай, парубок		Т. І. Бождак
Малесин, шандар		Т. А. Гавдайда
Присяжний		Т. Т. Константинович

Селяни — Жінки — Хлопці.

Діє ся в селі Темківці, — Час: тепер.

На закінчене відспівує хор: а) Козак від'їздить, б) Через річку гребелька, в) Ой летіла горлиця, г) Ще не вмерла Україна.

Управитель хору і режисер: т. С. Ягелло.

По представленню

Величавий Бал і Почта Любови.

Забава протягне ся до год. 6-тої рано.

Початок о год. 8-й вечер.

Ціни місць: Крісла I-рядні 75 цнт., II-рядні 50 цнт., III-рядні 25 цнт.

Всіх Вп. Родимців так місцевих як і з околиці сердечно запрошує

КОМІТЕТ.

Заходом унр.-руського Товариства „Січ“, від. Р. Н. Союзу 282, в SYRACUSE, N. Y.

відбуде ся

в понеділон дня 4. вересня с. р.

(американське сьвято)

в галі п. Гливи, при Фает стр.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

початок балю о 3-й год. попол.

О годині 8-й вечер. того самого дня

відіграють аматори представлєнє

Семе не кради

По представленню бал буде відбувати ся

дальше.

ВСТУП 25 ЦЕНТІВ.

На сей бал і на се представлення запрошуємо щиро всіх наших Вп Родимців. Разом з тим просимо всі тутешні Братства, щоб вони на день 4-го вересня не устроювали у себе ніяких забав. Поможіть нам всі, а в будучности ми Вам за се віддячимося і Вам радо поможемо. — Хор тов. „Просьвіта“ відспівує кілька наших пісень, а сі пісні разом з представленням і балем дають найліпшу заповнюку користної і веселої зававі.

За комітет Товариства „Січ“:

33-35

Н. КРУК, секретар.

Запрошене.

ДНЯ 4-го ВЕРЕСНЯ С. Р.

відбуде ся

Поблагословене церкви сьв. Володимира

— і —

ПОСВЯЧЕНЕ ДЗВОНА

в EDWARDSVILLE, PA.

при участі Преосвященного Владика.

Просить ся всіх околичних Русинів о прибутє на се торжество.

КОМІТЕТ ЦЕРКОВНИЙ
ЦЕРКВИ Сьв. ВОЛОДИМИРА
в EDWARDSVILLE, PA.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

Загально знаний в Нью Йорку і околиці професор музики і дрілент власної оркестри

Г. Е. Смоленський

повідомляє усіх інтересованих, що теперішня його адреса звучить:

Н. Е. Smolen (Smolensky)

19 W. 112 Str., NEW YORK, N. Y.

межи пятою а Lenox Ave. (гора міста).

ТЕЛЕФОН: 6660 HARLEM.

Іхати до мене можна собейом: „Вестфарм“, відтак треба висісти на 110 вулиці; також можна іхати „Медісонскію“ карою до 112 вулиці. Хто має до мене яке діло, нехай буде ласкаво повідомити мене про се листовно а також означити час, а тоді скорше порішати ся справу. Можна говорити зі мною також через телефон.

В своїй офісі урядую від години 8-ої рано до пів до 12-ої перед полуднем; пополудні від 3-ої год. до 6-ої вечер; крім того можу бути в офісі в кождім часі на жаданє потребуючих.

П. Т.

Колі урядуете балі, представлення, концерти, пікніки і забави, прошу все звертати ся до мене, а я поручу мені Вами працю, своєю оркестрою виконаю як найкраще. В недавній виготовлю каталог найкращих українських пісень в оркестрою до співу, в текстом різних арій, дуєтів, терпетів, квартетів, на женський, мужеський і мішаний хор. В каталозі буде більше як 1000 улюблених українських пісень, надаючи ся до співу на концерти, театр, представлення і інші забави. На жаданє вишлю мій каталог потребуючим — даром.

Поручаюся і на дальше пам'яті Вп. Панів і Пань, як також Хв. Братств і Товариств і прошу укліно о порученє мене своїм приятелям і знакомим.

З глибоким поважанєм

Г. Е. СМОЛЕНСЬКИЙ,

проф і дрілент власної оркестри.

Примітка: Мій каталог усіх українських творів що йно тепер виготовляється. Як буде готовий, я оголошу се в часописі і тоді деперва можу його реєстрати всім моїм прихильникам. — Г. Е. Смоленський.

Дім на продаж в ВАВУЛОН, N. Y.

Новий дім на дві фамілії, один рік як збудований, 28x30 стіп (лот величини 50x150). Дуже добре місце для бізнесменів. Сей дім вартує більше як 3.000 долларів, але я продам за 2.300 долларів, бо з причини лишого здоровля мушу виїхати до Європи. Робота в тій місцевості йде дуже робре, дім заасекурований на 3.000 долларів, тож порука далеко безпечніша ніж в банку. Не хочу вихвалювати свого власного дому, але хто його побачить, переконає ся, що він варта сі гроші. Голосить ся на адресу: Sam Bojko, Box 173, Stamford, Conn.

35-38

Позір! Русини! Позір!

Товариство „Січ“, Відділ Р. Н. С. 136,

в Карнегі, Па.

устроює

ПЕРШИЙ

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

ДНЯ 11-го ВЕРЕСНЯ С. Р.

в німецькій галі „Конкордія“ при 2-nd Ave., CARNEGIE, Pa.

Початок точно о годині 7-мій вечером.

На той Великий Бал запрошує ся всіх Русинів і Русинок так з Карнегі як і цілої околиці Пітсбурга. Музика дуже красна, як заграє, то самі ноги будуть скакати. Хто не піде на той Бал, то пожалує веселої ночі.

За добру забаву ручить

КОМІТЕТ.

ЧИТАЙТЕ! Фарми і лоти

на продаж.

Родимці! — Отсим повідомляю Вас, що компанія

INVESTMENT CORPORATION

котра продає землю

в YORKTOWN, VIRGINIA

установила мене ОДИНОКИМ СВОІМ АГЕНТОМ ДЛЯ ВСІХ РУСИНІВ.

Настають часи безробіття. Хто має який гріш а не хоче його стратити, нехай зачасу купити собі фарму або лоту і то в таких місцях, де би мав спосіб легко прожити і забезпечити собі добру роботу. Таке місце є в YORKTOWN, VIRGINIA.

Землі на продаж не багато. Тому нехай кождий спішить, щоб забезпечити собі сталу роботу. Поміняйте мійські димми, майні та гучні фабрики, де дрожать що хвиля о своє житє, а йдїть на сьвіжий воздух, чисту та здорову воду, важніть безжурно на лоні природи у вічно зеленій Вірджинії. Будова двох великих фабрик уже кінчить ся, а роботу дістануть там лиш сі, що купили фарму або лоту. Досі осіло там вже около 20 родин руських а польських до 60. Руська коляна полежена осібно. Земля прекрасна і богата. Скоро лиш збільшиться ся число Русинів, сейчас буде поставлена руська церков. Місце під церкву і на цвинтар уже готове.

Майнери! Спішіть ся, поки маєте нагоду. Прошу явити ся лично найпізніше о 11-й год. перед полуднем кождого вітїрка.

По всьїй інформації вишїть до руського агента Васіля Матоліча. Адресуйте:

В. МАТОЛІЧ,
821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Хто не уміє говорити по англійськи

а хотїби мати добрий підручник до науки, нехай купити собі

Русько-англійський ТЛУМАЧ

Сторін 256. Тверда оправа. Ціна 60 центів. Гроші висилають враз з замовленням, через моні-ордер або почтовими марками.

Замовляйте у:

ANDREW SAWKA, Box 44, JERSEY CITY, N. J.

Жінки! Учїть ся акушерства.

Єсе хороше занятє, залевнюєче Вам гарний заробок на усе житє. Адресуйте:

Doctor Deutsch,

375 East 10th Str., New York, N. Y.

Усїля:

Тут є 9 квадратів, дай до кождого квадрату одно число від 1 до 9 так, щоб вийшло в кождої сторони 23. Кождє число вільно писати тільки один раз.

Коли се зробиш і нам пришлєш, то дістанєш лоту 25x100 за дармо, запла-тиш лиш 6.00 долларів за один „deed“.

І будеш мати пам'ятку від нас до самої смерті. ти і твої діти.

Лоти є в дуже добрім положенню і в сухім місці, при місті BARNEGAT, NEW JERSEY, де є фабрики, школа і церква.

Дітям нїзше 21 літ не дамо жадної виграної.

Тільки один з родини може виграти.

Пиши на таку адресу:

Ocean Heights Imp. Co.

1969 3d Ave.,

Dept. 3., New York City.

Російсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

— МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ. —

8½ дн до Роттердаму, 11½ дн до Лібава.

„ЛІТУАНІЯ“ — 2-го Септембера

„БІРМА“ — 16-го Септембера

„РОСІЯ“ — 30-го Септембера

III клас \$29.00

II клас \$45.00

I клас \$52.00

III клас \$30.00

II клас \$47.00

I клас \$52.00

По більшій подробиці просить ся звертати до наших агентів або до головного вступників:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невралгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-y“ в хвилі, коли почують перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілїм сьвітї, а дістати його можна у всіх другсторях Злучених Держав по 25 і 50 центів за пляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, звихнень, болів в сугавах, в боці і в грудях, болю зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руській язичі находить ся в кождій коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік вирабляють

F. Ad. Richter & Co.

213-215 Pearl Str., New York City

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

Одинока руська агенція шифкартова в Нью Йорку.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відіати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Желючи скористати з нагоди низької ціни, певники удавати ся до нас зі всьмакими запитами о інформації і є час відліну кораблів.

Живучим подальше від Нью Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти зустрічають пасажирів на стаціях (депор) в Нью Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх багажі і нічлі.

КРАЙНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до нас так, як до свого дому.

Хто має замір їзати до старого краю, або спроводити кого до Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістане добру услугу. — Номер телефону агенції єсть Orchard 887.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

